

Naročnina
 Dnevna izdaja
 za državo SHS
 mesečno 25 Din
 polletno 150 Din
 celoletno 300 Din
 za inozemstvo
 mesečno 40 Din
 nedeljska izdaja
 celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
 1 stoip. peti-vrsta
 mali oglaš po 150
 in 2 D, večji oglaš
 nad 45 mm višine
 po Din 2-50, veliki
 po 3 in 4 Din, v
 uredniškem delu
 vsilica po 10 Din
 Pri večjem g
 naročilu popust
 Izide ob 4 zjutraj
 razen ponedeljka
 dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
 Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
 pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
 telefon št. 2050, upravnništvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Lokalni
 račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
 za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
 št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Peter Struve:

Lateranska pogodba

Veliki zgodovinski dan 11. februarja 1929, ko je bil v papeževi lateranski palači podpisan sporazum med papežem in Italijo, nas spominja na Napoleonov sporazum s papežem leta 1801. Toda kako velika je obremen razlika! Ta razlika se more pojasniti z vprašanjem, če je katoličanstvo in papeštvo sedaj močnejše ali slabše kakor v začetku preteklega stoletja.

Na to vprašanje je mogoč samo en odgovor. Sporazum z italijansko državo ni samo ogromen uspeh papeštva, temveč tudi najzgovornejša priča o oni ogromni npravstvenopolitični moči, katero sta si katoličanstvo in papež kot mednarodna svetovna sila pridobila od l. 1801.

Razvoj tega svetovnega ojačenja rimskega katoličanstva je neomajano napredoval v teku celega 19. stoletja. Vse konservativne svetovne sile so omahovale, omahnile in oslabele. Samo rimsko katoličanstvo je vkljub najstrašnejšim udarcem (n. pr. posledice poljske vstaje 1831 in 1863 v Rusiji, Bismarckov kulturni boj, protikatoliški valovi v Belgiji, Avstriji, Franciji, Italiji itd.) postajalo vedno močnejše in močnejše.

Ne smemo namreč pozabiti, da je državna neodvisnost sv. Prestola bila l. 1870. uničena prav za prav od narodnega italijanskega protipapeškega gibanja. Padec papeškega Rima leta 1870. je samo zadnji vzlet ogromnih protikatoliških valov, ki so se od 18. stoletja dalje po revolucijah zadnjih treh stoletij končno v našem stoletju razredčili v notranji slabosti in brezplodnosti francoskega radikalizma Combesa in tovarišev. Katoličanstvo pa je v tej dobi pokazalo čudovito duhovno moč, spojeno s prav tako čudovito politično gibčnostjo. Začelo se je ono notranje ojačenje katoličanstva in ono vztrajno naraščanje papeškega ugleda in oblasti, ki je končno ovenčano letos 11. februarja. Ko je naš Dostojevski s svojo nebrzdano silo pobijal katoličanstvo in grmel proti papeštvu, primerjajoč ga s socialistično internacionalo, takrat se je že pripravljaj, da stopi na pap. prestol Leon XIII., ta pristni obnovitelj ugleda in moččnosti svetega Prestola. Ali je Voltér, ko je izrekel svoj zloglasni izrek: »Uniteč nesramnico« (katol. Cerkev), mislil, da v treh desetletjih 20. stoletja v nobeni kulturni in demokratični evropski državi ne bo mogoče vladati brez katoličanov?

Vkljub vsemu namišljenemu protimodernizmu katoličanstva vendar vsa sodobna demokracija Evropa (in ne samo Evropa) računa z njegovim vplivom kot z npravitveno in politično silo, gotovo nič manj kakor absolutistična Evropa 17. in 18. stoletja. Metode verskega nasilja in pritiska (to piše Rus) so sedaj opuščene in nemogoče, toda od tega ima katoličanstvo samo dobiček in se je notranje okrepilo, in značilno je, da je katoličanstvo in vera sploh prežgana samo v dveh nekulturnih državah, ki preživljajo še poslednje izbruhe divjega protiverskega duha, Mehika in Rusija.

Leta 1801. je bil Napoleon morebiti bolj potreben papežu kakor pa papež Napoleonu. Sedaj pa je papež bolj potreben Mussoliniju kakor pa Mussolini papežu. To vprav zato, ker je papeštvo izmed vseh vlad na svetu najbolj trdno ustanovljeno, in zato je ta oblast najbolj trdna in trajna. Mi ne vemo, kaj bo v Italiji po Mussoliniju, dobro pa vemo, da menjavanje papežev nima odločilnega pomena za papeštvo. Gotovo pa je Mussolini previdnejši in modrejši kakor je bil Napoleon, ki je z nasiljem hotel ponižati papeštvo. Z druge strani pa je sedanje papeštvo kot čisto cerkvena neodvisna oblast po svojem ustroju in po ugledu močnejše kakor katerakoli svetna vlada, celo močnejše kakor fašistična vlada. Za papežem stoji ves katoliški svet, vsa katoliška demokracija, tudi katoliška Francija, kar je Francija v dnu vedno bila in kar je tudi ostala.

Sporazum Vatikana s Kvirinalom nikakor ni podvrženje papeža italijanski državi, na čelu katere stoji Mussolini, temveč samo končni vnanji pojav in izraz one notranje in vnanje okrepitve katoličanstva in papeštva, ki se je

Ta članek slovitega ruskega znanstvenika in politika, člana petrogradske Akademije znanosti, je bil napisan v Belgradu po lateranskem dogodku, nastanjen pa v pariški reviji »Rossija i Slavjanstvo«, odkoder ga je prevzela naša revija »Kraljestvo božje« (št. 4, 1929), po njej pa istočasno mi. Izvajanja ruskega misleca so tem večjega značaja, ker je Struve, svoječasni ustanovitelj ruske socialdemokracije, po svetovnem nazoru daleč od katolicizma.

Vrhovni zakonodajni svet na delu

Otvoritvena seja - Zakona o odvetnikih in državnih pravdnikih predložena

Belgrad, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Danes ob eni popoldne se je pričelo zasedanje vrhovnega zakonodajnega sveta, ki se je ustanovil dne 31. jan. kot posvetovalni organ vladnega predsedništva. Na podlagi uredbe ima vrhovni zakonodajni svet nalogo, da pregleda vse zakonske načrte, ki mu jih bodo predložili resorni ministri in da izrazi svoje mnenje za končno odločitev o zakonu.

Prva seja se je vršila v poslojpu zunanjega ministrstva v prostorih, kjer so se vršile mednarodne konference. Navzoči so bili vsi člani, razen bivšega fin. ministra Bogdana Markoviča, ki je v inozemstvu. Seja je trajala od 10 do 1. O njej je bil izdan ta-le komuniké:

»Predsednik vrh. zakonodajnega sveta g. Mihajlo Jovanović je ob 10 otvoril sejo z nagovorom, v katerem je pozdravil člane vrh. zakonodajnega sveta z željo, da bi imeli popolnen uspeh pri svojem delu, oziroma, ko bodo dajali načrte in mnenja o bodočem delu. Prihodnja seja bo jutri popoldne ob 10. Na dnevnem redu je advokatski zakon. Svet je sprejel dosedaj odvetniški zakon, zakon o državnih pravdnikih in zakon o šerijatskih sodiščih, da izreče o njih svoje mnenje.«

Vsaki seji vrhovnega zakonodajnega sveta bo prisostvoval po en referent ministrstva, čigar zakonski načrt bo pred svetom. Ker so trenutno na dnevnem redu zakonski predlogi pravosodnega ministrstva, bo prisostvoval referent tega ministrstva dr. Ajsner.

Zvedeli smo, da bo pri zakonu o odvetnikih povišana doba prakse na pet let. Razdelilo se bo področje odvetniških zbornic, oziroma kompetenca pravosodnega ministrstva.

Zakonski načrt o splošni upravi

Izvedena bo decentralizacija uprave - Število oblasti bo znižano od 33 na 13 - Zedinjena Slovenija

Belgrad, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Posebna komisija v notranjem ministrstvu je dokončala načrt zakona o splošni upravi in samoupravah. Ze večkrat se je naglasilo, da se ima izvršiti decentralizacija uprave in pripomoči do tega, da se posameznim upravnim delom države pripomore do življenjske sposobnosti, da se povečajo kompetence velikih županov in okrajnih glavarjev in tako dvigneta njihov vpliv in iniciativa med ljudstvom. Mehanična razdelitev države na 33 velikih županstev je imela za posledico, da pri tem številu oblasti ni bilo mogoče organizirati aparata, ki je bil za upravo potreben. Velika županstva manjših oblasti so prav za prav le neke vrste večja okrajna glavarstva. Ker je bila državna uprava, kar se tiče področja, podlaga za samoupravo, je veljalo v bistvu tudi isto za samoupravno oblast. Zlasti se je opazilo pri srbskih in bosanskih oblasteh, ki so se na novo

Glede sprememb zakona o državnih pravdnikih smo že deloma poročali. Glavno načelo je stroga centralizacija te ustanove, enotnost ter nedeljivost ter hierarhijska podrejenost, izenačitev s sodniki. Državni pravdniki bodo dobivali doklade 300 Din, njih namestniki 200 Din. Načrt vsebuje prehodne navedbe, dokler se ves materijal ne uredi enotno. Tudi ta načrt ne vsebuje določb, da bi bili pri okrajnih sodiščih tako zvali »izvrševalci poslov drž. pravdnika«, pač pa je pravosodnemu ministru dano na prosto, da po krajevnih razmerah določa nagrade. Zakon določa moderno načelo inkvizitoričnega postopanja. Čin in pristojnost članov vrhovnega državnega sodišča sta izenačena s sodniki, in sicer državnih pravdnikov, razen na središču apelacijskega sodišča. Tudi namestniki državnih pravdnikov so izenačeni s sodniki okrožnega sodišča. Namestniki višjega državnega pravdnika in državnega pravdnika v središču apelacijskega sodišča so izenačeni s sodniki apelacijskega sodišča. Višji državni uradniki s predsednikom apelacijskega sodišča, namestniki vrhovnega državnega pravdnika s sodniki kasacijskega sodišča. Vrhovni državni pravdnik je izenačen s podpredsednikom kasacijskega sodišča.

Glede zakonov čisto strokovnega značaja, kot so obč. drž. zakonik, civilno-pravdni red in drugi, se lahko trdi, da bodo ti zakoni, ko pridejo pred zakonodajni svet, kmalu absolutirani.

Več debate pa bo o zakonih organizatorne narave, kmetijskih, gospodarskih, socialnopolitičnih in splošno upravnih zakonih.

ustanovile, da so radi premajhnega delokroga izdajale vsaj polovico, če ne več, za osebne izdatke.

Na splošno bi bila uspešna decentralizacija omogočena ravno z večjimi okrožji, ker lahko prevzamejo nase več poslov. Isti principi veljajo tudi seveda za samouprave. Zato je bilo od vsega začetka, ko so se dajala navodila za ureditev te materije, določilo, da se vršijo dela na organizaciji državne uprave in samouprav vzporedno. Poloficielno se je že ponovno javilo, da se bo število oblasti znižalo nad polovico. Ze v prvih dneh, ko se je sestavila nova vlada, je bilo gotovo, da imamo računati z zedinjeno Slovenijo in vzpostavitev historičnih dežel tako, da bo število velikih županstev znašalo okrog 13. Ti navedeni principi in števila bodočih oblasti se nahajajo v načrtu o obči upravi.

Avstrija ovira naš izvoz mesa

Neprijazne odredbe avstrijske vlade proti izvozu našega mesa in svinj - Carinska vojna?

Belgrad, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Ukrepi avstrijske oblasti, s katerimi hoče onemogočiti izvoz zaklanih svinj in mesa v Avstrijo, so izzvali v gospodarskih krogih veliko vznemirjenje. Tako je reagiranje central industrijskih korporacij, ki je protestirala proti izigravanju trgovinske pogodbe od strani Avstrije, našlo mogočen odmev tudi na uradnem mestu. Tudi tu se je sprejelo z istim čustvom, kot med zasebniki. Ta akt avstrijske vlade se smatra kot znak neprijaznosti. Nevarnost, če se uresniči veterinarska določila, je tem večja, ker je bila Avstrija poslednji trg za naše zaklane svinje in meso. Avstrija in druge države so nam v tem pogledu že preje delale velike težave. Posebno bi bile z avstrijskimi upravnimi odredbami upropaščene dežele, ki gojijo angleško pasmo svinj. Tako v zapadnih delih države in zlasti v Sloveniji, ki radi pomanjkanja želoda nima takih pogojev

kot Hrvatska, da bi gojila drugačne vrste svinj.

Silno je škodovala izvozu mesa, ki je rapidno padal od leta do leta, tudi dosedanja carinska politika. Z visokimi carinskimi postavkami na izvoz mesa se je onemogočilo in otežilo izvažanje in napeljevalo vodo na mlin naših nasprotnikov, dočim so naša podjetja propadala. Od 18 mesnih tovarn jih je propadlo 15, 3 pa še obratujejo v državi. Če se uresniči ukrepi avstrijske vlade, bodo še te poslednje cvetoče industrije propadle. Zdi se, da hoče Avstrija s tem korakom storiti to, kar je začela Avstro-Ogrska pred vojno z znano carinsko vojno s Srbijo. Gospodarski krogi z upravičenostjo pričakujejo, da se bo z naše strani, če Avstrija ne odneha glede navodil carinskim organom, odgovorilo z enako učinkovitimi ukrepi.

Vsem velikim županom je notranje ministristvo poslalo ta-le razpis: Ministristvo je dobilo več poročil, da so podrejeni organi pozabili na odredbe notranjega ministra od 9. aprila 1927. Na ta način prihajajo v ministristvo pritožbe o mučenju živali vseh vrst. Razen tega se ne posveča dovolj pozornosti, da ne bi drobnica delala škode po poljih. Ild. Ministristvo opozarja, da se mora naredba natančno izvrševati.

Pirotška konferenca

Sporazum o zavarovanju mej

Pirot, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Popoldne se je vršila seja mešane bolgarsko-jugoslovanske komisije. Obravnavali so vprašanje, kako uvesti red in varnost na bolgarsko-jugoslovanski meji.

Izdal se je tale komuniké: »Mešana komisija je obravnavala točke, ki so na dnevnem redu, zlasti o potrebnih ukrepih za zavarovanje meje. Sporazum se je v vseh točkah dosegel. Popoldne sta po dva člana delegacije ta sporazum potrdila.«

Seja glavnega prosvetnega sveta

Belgrad, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Glavnemu prosvetnemu svetu, ki je imel danes sejo, je prosvetno ministristvo sporočilo, da vrši nasotifikacijo madjarskih pravnih diplom samo pravna fakulteta v Subotici. Absolventom konservatorija v Pragi se prizna kvalifikacija I. kategorije le, ako so dovršili konservatorij in mojstrsko šolo na konservatoriju, oziroma imajo srednješolsko maturo in mojstrsko šolo na konservatoriju. Glavni prosv. svet je obnovil načelni sklep, da se sme v prvih dveh razredih ljudske šole uporabljati samo abecednik oziroma berilo, sicer pa nobena druga knjiga. Ruplova »Srpsko-hrvatska vadnica« je končno dobila odobrenje prosvetnega sveta. Odobrile so se tudi razne druge neslovenske knjige. Seja se jutri, v soboto nadaljuje.

Belgrajske vesti

Belgrad, 14. marca. (Tel. »Slov.«)

Kraljevski par bo, kakor vsako leto, tudi letošnje počitnice prebil na Bledu. Dvorna pisarna je poslala upravi kraljeve vile na Bledu podrobna navodila. Računa se, da bo bivanje kraljevega para daljše. Letos ga bo na potu privkral spremljala goca, ki bo ves bivanja kraljevega para na Bledu ostala tam.

Kmetijsko ministristvo je prejelo od berlinskega poslanika Balugdžića brzojav, da je v berlinskem zdravilišču umrl vodja živinorejskega oddelka v ministristvu Mitrović, ki je bil v službenih poslih v Nemčiji. Ministristvo je takoj odredilo vse potrebno, da se Mitrovićevi zemeljski ostanki prepeljejo v Belgrad.

Pogajanja z Romunijo, ki bi se imela pričeti 20. marca, so se preložila na 8. aprila, ker se delegaciji nista postavljani.

Seja ministrskega sveta se je vršila popoldne ob 5. Posamezni ministri so predložili končno redakcijo svojega dela. Razpravljalo se je o končnoveljavni stilizaciji programa, ki ga bo celokupna vlada hkrati sprejela s proračunom.

Zastopniki premogokopov so se zglasili v prometnem ministristvu in mu predložili svoje vloge. S sprejemom so bili zadovoljni.

Stanje vode. Na Savi in Donavi se led topi. Ponekod se je že popolnoma stajal. Lesna industrija trpi nekaj škode, ker je naraščajoča voda začela odnašati les. V belgrajski okolici se led še ni pričel tajati.

Zagrebške vesti

Zagreb, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Intendant zagrebškega gledališča Treščec se je vrnil iz Belgrada. Glede svojega obiska v Belgradu je dejal, da je zadovoljen, predvsem s svojo mislijo pri prosvetnem ministru. Treščec je izjavil, da ga je prosvetni minister pooblastil, da naj izjavi, da se prosvetni minister popolnoma strinja z današnjim načinom uprave zagrebškega gledališča. Nadalje, da se sploh ne bo zmanjšal proračun zagrebškega gledališča. Po njegovih izjavi torej niso resnične vesti nekaterih zagrebških listov, ki so poročali, da namerava prosvetno ministristvo sedanjno upravo spremeniti.

Zagreb, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Pred kratkim je pričel izhajati list »Novo Vreme«, ki ga ureja Širotič. Danes je izšla posebna izdaja, v kateri pravi, da je njihov apel na hrvatski narod naletel na velik odmev.

Pri bivšem narodnem poslancu dr. Milovanu Zaniču je oslješko orožništvo napravilo hišno preiskavo. Pri preiskavi pa se ni pri njem ničesar našlo.

Proračunska seja mariborske občinske uprave

Maribor, 14. marca.

Zupan dr. Juvan je otvoril sejo in pozdravil velikega župana dr. Schaubacha, ki je nato pozdravil zbrane svetnike:

>V smislu nove odredbe notranjega ministristva mi je dolžnost, zapriseči tukajšnji občinski svet. Gospodje. Sedaj delate. Zato ne bom govoril o Vašem delu in Vas ne morem pri tem zadrževati. Dovolite samo nekaj besed, ki se tičejo prisega same.

V zgodovini vsakega naroda so dobe, ki so odločilne važnosti za njegov nadaljnji razvoj. Iz naše domače zgodovine in zgodovine Srbov, Hrvatov in Slovencev vemo, da je tudi naš narod preživel težke dobe, o katerih moramo reči, da so izgubljene, ker jih niso naši predniki razumeli. Niso bili v položaju, da bi bili položili temelje močni državni tvorbi naših pokrajin. Priti je moral svetovni pokolj, priti je moral 1. december 1918. Z njim je prišlo desetletje, v katerem se je pokazala stara naša bolezen. Vzplamtela je nesloga, izbruhnil je nesporazum, nerazumevanje skupnih interesov ter pomanjkanje državotvornih sil.

In prišel je 6. januar 1929. Moral je priti. Napočil je ta dan, da se preuredi državna uprava tako, kakor to zahteva splošni ljudski ljudski blagor. Tako smo prišli v dobo, ki jo lahko označimo za zgodovinsko, ki bo globoko začrtala zgodovinski razvoj našega naroda. Kralj je v svojem nagovoru na ministre pomenil, da išče sotrudnikov in sedelavcev pri tem velikem obnovitvenem delu za izvršitev visokih nalog.

S tem ste bili tudi vi, gospodje, poklicani k sodelovanju. Vsak je pozvan, da izvršuje svoje dolžnosti. Vaše pooblastilo je glede pravnega značaja drugačno, kakor je bilo dosedanje. Pa tudi Vaša legitimacija in odgovornost sta drugačni. Dosedaj se je vsak izmed vas smatral odgovornega le svojim volilecem. Tudi sedaj ste odgovorni javnosti, kakor smo odgovorni vsi, ki v javnosti delujemo, toda vaša odgovornost je še vse širša in večja. Vi ste namreč odgovorni tudi činitelju, ki vas je na to mesto postavil. Vi ste odgovorni državi. Vaša odgovornost lahko označimo kot zgodovinsko. Tudi vaš delokrog je isti kot dosedaj, samo da ima vaše delo ob spremenjenih razmerah širšo in globokejšo važnost.

Gospodje, zavedajte se, da je mandat vas vseh istega izvora in da imate radi tega iste naloge. In če v teh razmerah zahteva vlada od vseh funkcionarjev posebno prisego, potem mislim, da bi hotela s tem te sankcije glede izvrševanja teh globokih dolžnosti, ampak da je hotela vsem poklicati v zavest velike naloge sedanje dobe, da se zavedate težkega dela in visokih ciljev sedanje dobe. V tem smislu si dovoljujem zapriseči vašega župana.

Nato je odbornike nagovoril župan doktor Juvan:

>Smatram za potrebno, da se pri tej priliki v imenu občinskega odbora zahvalim na Najvišjem mestu, da se je zopet vzpostavil občinski odbor našega lepega mesta. Mislim, da govorim iz srca vseh občinskih odbornikov, če izjavim, da se povsem zavedamo važnosti prisega, ki jo bomo storili, in da bomo vse svoje dolžnosti v celoti izpolnjevali. S to prisego je vzpostavljena kontinuiteta sedanje občinske uprave. Ta kontinuiteta se dejansko itak ni prekinila, ker so ves čas delovali za blagor mariborskega prebivalstva, saj se nahajamo danes pred proračunsko razpravo. Ne smatram za potrebno, da bi izvajal kak program, ker že obstoja in imamo samo nalogo, da nadaljujemo izvedbo tega programa v dobrobit Maribora in njegovega prebivalstva. Velikega župana prosim, da nas pri tem delu podpira.

Nato je veliki župan zapustil posvetovalnico, nakar je župan dr. Juvan zaprisegel občinske odbornike.

Nato se je prešlo na dnevni red. Župan je podal poročilo. Odbornik Zebot pride v I. odsek. Dalje poroča o gradbi novega carinskega in poštne poslopja na glavnem kolodvoru. Občinski odbor je izvolil upravni odbor novega pokopališča: Stabeja, Oslaka, Kejžarja in dr. Mühleisna.

Nato je prišla na vrsto razprava o proračunu za leto 1929. Poročal je dr. Lipold.

Redni proračun za leto 1929 znaša 14.114.27 Din in temelji na rednem kritju v znesku 4.591.977 Din ter izrednem kritju (davščine) v znesku 9.356.666 Din tako, da bi znašal primanjklaj 163.284 Din. Pri posameznih oddelkih se očrtuje sledeče proračunsko razmerje med izdatki in prihodki:

Splošna mestna uprava — izdatki 3.361.979, prihodki 521.900 Din; uprava mestne imovine — izdatki 538.978, prihodki 531.378 Din; mestna podjetja in mestne davščine — izdatki 323.435 Din, prihodki 823.421 Din; občinski dolgi — izdatki 2.160.517, prihodki 829.458 Din; ceste, ulice, trgi in sprehajališča — izdatki 2.628.621, prihodki 854.712 Din; gasilstvo — izdatki 122.250 Din; zdravstvo — izdatki 580.616, prihodki 371.560 Din; socialno skrbstvo — izdatki 2.031.398, prihodki 397.343 Din; šolstvo — izdatki 1.234.423, prihodki 237.974 Din; znanost, umetnost in prosveta — izdatki 404.380, prihodki 8.852 Din; obrt in trgovina — izdatki 149.700 Din; vojaštvo — izdatki 174.897, prihodki 1.938 Din; razno — izdatki 353.233, prihodki 13.441 Din.

Zelo močno postavko predstavljajo v novem mestnem proračunu posamezne davščine. Tako se predvideva v svrhu kritja proračunskega primanjklaja 100-odstotno zvišanje doklad na zemljarino, 20-odstotno zvišanje doklad za zgradarino, 50-odstotno zvišanje doklad na pridobitno in rentinno (davčna obremenitev obrtnikov). Davščine na vino, pivo,

Pred ratifikacijo lateranske pogodbe

Rim, 14. marca. (Tel. Slov.) Včerajšnji ministrski svet je sklenil zakon o zaščiti pogodb, sklenjenih s sveto Stolico.

Rim, 14. marca. (Tel. Slov.) Prihodnji konzistorij se bo sklical koncem aprila. Novih kardinalov ne bo imenovano več kot 5 do 6. Med kardinali se imenuje tudi apostolski delegat v Washingtonu mons. Fumasoni-Biondi. Na tem konzistoriju se bo tudi izvršilo imenovanje pomožnega škofa za ljubljansko dijecezo.

Rim, 14. marca. (Tel. Slov.) Izmenjava ratifikacijskih listin med Kvirinom in Vatikanom bo, kakor se domneva, 5. maja. Nato bo sv. Oče,

najbrže 9. maja, podelil blagoslov »Urbi et Orbi« na najslavesnejši način.

Rim, 14. marca. (Tel. Slov.) Zatrjuje se, da bo po ratifikaciji lateranskih pogodb kongregacija obredov pristopila k beatifikaciji častitljive Marije Kristine savojske. (Marija Kristina je bila hči Viktorja Emanuela I. in Marije Terezije avstrijske in je bila rojena 1812. Poročena je bila s kraljem Ferdinandom obeh Sicilij in je umrla kot mlada žena 1. 1836. Bila je zgled milobe in svetosti. Njene zadnje besede so bile: »O, koliko je lepše biti v paradizu nego na tej bedni zemlji!« Njeno truplo, ki ga ljudstvo izredno časti, je pokopano v Napolju.)

Križev pot Trockega

Izjave sovjetskega diktatorja dopisniku »Slovenca« - Želi bivati v Nemčiji

Carigrad, 14. marca. (Tel. >Slov.<) Trocki je svoj prvi intervju dovolil Vašemu dopisniku. Izjavil je: »Edino nemško vlado sem prosil za dovoljenje bivanja. Napačne so vse vesti, da sem prošil za dovoljenje francosko ali pa kakto drugo vlado. Najrajši bi bil ostal v Rusiji, ker pa me je vlada v Moskvi prisilila zapustiti Rusijo, bi iz vseh vzrokov najrajši bival v Nemčiji. Predvsem radi zdravja. Leta 1928. sem inkognito bival v Berlinu radi operacije na bezgavkah. Nemški zdravniki poznajo moj organizem. Sicer nisem na smrt bolan. Vendar pa zelo bolan. Posebno me nadleguje stara bolezen v črevesih. Rad bi, da bi me zdravili isti zdravniki, kakor leta 1928. Drugič pa imam v Nemčiji najboljšo možnost za svoja znanstvena dela.« — Trocki je dalje izjavil, da piše knjigo o raziskovanju ruske revolucije v luči marksizma. Prej pa bo še pisal svojo lastno biografijo, za kar ima neko ponudbo iz Amerike in ponudbo berlinskega založnika Sicherja. — Dalje je Trocki izjavil: »Ne morem si misliti, da je Nemčija moja proučno odklonila. Izrečno sem zagotavljal, da ne bom javno nastopal in da se nikakor ne bom vmešaval v nemško politiko, temveč da bi kot bolnik rad živel popolnoma osamljeno. Po zdravljenju v Berlinu bi rad bival v nem-

škem kopališču Wildungen, da bi končal svoja literarna dela.«

Potem je pripovedoval, da mu je vlada v Moskvi zagotavljala, da mu Nemčija ne bo dovoliti bivanja. Poskušal je, protiviti se odgonu v Turčijo. Njegov vlak je na polu v Odeso tičal 12 dni in 12 noči na neki majhni postaji. Šele, ko so mu zagotovili, da se ga Nemčija brani sprejeti, je potoval dalje. Ko je v Carigradu iz berlinskih listov zvedel za izjave predsednika nemškega državnega zbora Loebeja, je po ruskem konzulatu naprosil sovjetsko vlado, da še enkrat vpraša Berlin. Odgovor je bil: »Negativna odločitev nemške vlade je končno veljavna.« Nato se je odločil, da sam brzojavi Loebeju in napravil direktno vlogo. Trocki računa s tem, da mu bo Nemčija dovolila bivanje. Hvaležno priznava prijazno postopanje turške vlade, ki mu je po visokem uradniku izjavila, da ga smatra za gosta, ki je prišel radi zdravja in da sme pričakovati vse olajšave. Na vprašanje, zakaj se je preselil v hotel, je izjavil, da v ruskem konzulatu niso postopali z njim kot z ujetnikom, vendar pa je čutil oviranje svoje svobode in ni mogel svobodno sprejemati obiskov. — Trocki izgleda dobro, ima zdravo barvo, njegov obraz z odstranitvijo brade ni izgubil energičnih potez.

Podpis pogodbe z Grško se zavlekel

Atene, 14. marca. (Tel. Slov.) Nameravano je bilo, da se podpiše grško-jugoslovanska prijateljska pogodba v Belgradu, kamor bi prišel Karapanos na svojem povratku iz Zeneve. Dotedaj pa bi se v Zenevi dokončala še zadnja odločilna posvetovanja. Zadnje poročilo pa javlja, da se je danes doseglo zblizanje o formulaciji besedila grško-jugoslovanske prijateljske pogodbe. Grčija je predlagala obliko, ki se približuje grško-italijanski pogodbi, Jugoslavija pa je želela nekatere izpremembe. Venizelos je poslal danes Karapanosu nove brzojavne instrukcije. Možno je, da se bo pogodba jutri podpisala v

Zenevi, ker je po zadnjem poročilu Jugoslavija opustila misel, da bi se pogodba podpisala v Belgradu.

Zeneva, 14. marca. (Tel. Slov.) Na današnji dan določeni podpis grško-jugoslovanske prijateljske pogodbe in 6 protokolov o prometu s Solunom je bil odgođen na jutri, eventualno na soboto ali nedeljo. Ni gotovo, ali so nastale radi solunskega vprašanja težkoče samo formalnega značaja, ali pa resnejše difference. Domneva se, da so temu vzrok grški pomisleki radi suverenosti.

Nemški proračun predložen parlamentu

Proračun znaša okoli 10.2 milijarde mark

Berlin, 14. marca. (Tel. Slov.) Državni fin. minister dr. Helfferding je predložil državnemu zboru državni proračun za 1929, ki se suče okoli 10.2 milijarde. Minister apelira na odgovornost državnega zbora in omenja, da bo vlada odstopila, če bi državni zbor sprejel sklepe, za katere vlada ne bi mogla odgovarjati. Davki se nameravajo zvišati za 379 milijonov, od česar od-

pada na davek na pivo 165 milijonov, na mopol žganja 90, na davek na dedščino 20, na premoženjski davek pa 104 milijone. Reparacijska plačila so zvišana za 312, skupni izdatki pa za 600 milijonov. Trenutni primanjklaj v blagajni nad 500 milijonov se ima pokriti s kratkoročnim posojilom.

Sejm sprejel protokol Litvinova

Varšava, 14. marca. (Tel. >Slov.<) Sejem je včeraj v drugem in tretjem čitanju sprejel Litvinov protokol. Neki ukrajinski socialist je izjavil, da pomeni protokol novo razdelitev Ukrajine med Poljsko in Rusijo, kateri se ukrajinsko ljudstvo protivi. Za poljske nacionaliste je izjavil prof. Stronski, da današnje meje med Poljsko in Rusijo, ki jih določa mirovna pogodba v Rigi, nalaga Poljski veliko

žrtev, ker omejuje poljsko državno ozemlje na eno četrtino ozemlja v 18. stoletju in na eno šestinko ozemlja v 17. stoletju. Poročevalec poslanec Gralski in govorniki vladnega bloka ter levičarskih strank so naglašali mirovni značaj moskovskega protokola, ki ni omejen samo na poljsko-ruske odnose.

Priprave v čast Pilsudskemu

Varšava, 14. marca. (Tel. >Slov.<) Na Poljskem pripravljajo za dan 19. marca, na dan sv. Jožefa, velike slavnosti na čast maršala Pilsudskemu. Govori se, da se bo ta dan objavilo več političnih novosti, ki bodo pomembne morda tudi za sestavo vlade. Ta dan se torej pričakuje z velikim zanimanjem.

žganje, vozila, prenočišče, razkošje itd. ostanejo v dosednji izmeri. Tržnina se zviša za 100%, hišno-najeminske naklade pa za 18—20%. Pač pa se v proračunu za leto 1928 predvidena 4% naklada na požarne police zniža na 1%.

Izredni proračun kaže visoko postavko 53.561.000 Din. Iz tega proračuna se namerava izvršiti adaptacija Kijfmanove hiše za mestno knjigovodstvo, gradnja cest in kanalizacija v delavski koloniji, adaptacija mestne hranilnice za nastanitev šolskih prostorov, kloniziranje in kataniziranje raznih cest in ulic (819.000 Din), popravila razpokanih hodnikov itd. Seveda se gradbeni program, kakor je zamisljen, ne bo mogel v celoti izvršiti, ne samo radi pomanjkanja finančnih sredstev, ampak tudi zaradi njegove obsežnosti. Tudi posnemamo iz poročila fin. odseka, da znašajo celokupni dolgi mestne občine 50.265.492.15 Din; izplačilo anuitet znaša 6.412.592.42 Din.

Ob zaključku lista razprava še traja.

Za finančno diktaturo v Nemčiji

Köln, 14. marca. (Tel. Slov.) Krajevna skupina nemške ljudske stranke v Kölnu je po vse učiliškem profesorju Moldenhauerju predlagala da naj državni predsednik imenuje kakega politično neobremenjenega finančnega diktatorja za 4 leta, ki bi bil samo njemu odgovoren in ki bi se ne udeleževal ostalih odločitev kabineta, kateri bi slej kot prej moral imeti zaupanje državnega zbora. Finančni diktator bi imel urediti samo finance. Proti njegovemu vetu se ne bi mogel skleniti noben izdelek.

Zmaga franc. vlade v kongregacij. vprašanju

Pariz, 14. marca. (Tel. >Slov.<) V boju za kongregacijske zakone je vlada danes dosegla veliko zmago. Na njen predlog je zbornica sklenila s 323 glasovi proti 254 glasovom, da se o kongregacijskem zakonu razpravlja že danes popoldne. Vlada že dolgo ni dobila tolike večine 69 glasov.

Revolucionarne demonstracije španskih dijakov

Pariz, 14. marca. (Tel. >Slov.<) Kakor se poroča iz Handaya, dobiva stavka španskih študentov revolucionarni značaj. Razdali so na tisoče letakov, v katerih izjavljajo, da bodo stavko nadaljevali, dokler se ne sprejmejo njih zahteve ali dokler ne pade Primo de Rivera. Demonstrirali bodo vsak dan dvakrat. V Barceloni so se dijaškim manifestacijam pridružili številni meščani.

Poraz vstalev

Newyork, 14. marca. (Tel. Slov.) Po vladnih poročilih je konjeniška predstraža, ki je prodirala od Montereyja, zajela 3000 mož vstalev, ki so se umikali v Torreón. Po istih poročilih prodira glavna Callesova vojska počasi proti Durangu. V nekem boju je bilo ubitih 60 vstalev, 7 pa ranjenih. Vjeti častniki so bili po preteklem sodu ustreljeni.

Zvišanje obresne mere v Italiji

Rim, 14. marca. (Tel. Slov.) Italijanska narodna banka je danes nenadoma zvišala diskontno mero in lombardne obresti od 6 na 7%.

Socialno zavarovanje v Avstriji

V Avstriji so že nekaj let zavarovani vsi kmečki posli za slučaj bolezni ali nezgode. Od 1. januarja t. l. pa velja nova postava, po kateri morajo biti zavarovani tudi vsi sorodniki gospodarjevi, torej otroci, bratje in sestre, starši in vsi drugi družinski člani. Zavarovalni prispevki znašajo za eno leto za eno osebo 82 šilingov (656 Din). Do 31. jan. t. l. je bil postavljen rok, da se je mogel vsak gospodar oprostiti, če se je zavezal, da bo v slučaju bolezni ali nezgode svojih družinskih članov sam skrbel za zdravniško pomoč.

Zanimivo je, da so ljudje kar trumoma hodili k občinskim uradom, da bi se oprostili usiljenega jim zavarovanja. To pa iz dveh vzrokov: Ker imajo ljudje na podlagi izkušenj upravičene dvome, da bi bili od bolniških blagajen res dobro postreženi, in drugič so prispevki preveliki obremenitev za gospodarstva. Kje naj ljudje vzamejo denar, da plačajo tako visoke zavarovalne prispevke? V graški »Tagespost« od 9. febr. je pisal dopisnik z dežele:

»Bolniška blagajna, kakršna obstoji sedaj, ni blagoslov za kmeta... Gospodarski položaj na deželi je v resnici žalosten. V mojem kraju, v bližini mesta, ko se kmetom nudi še ugoden trg, je polovico posestev naprodat. Večji kmetje hočejo prodati svoja gospodarstva, da si kupijo kaj manjšega, da bi mogli od tega ravno še sami živeti brez poslov. Otroci gredo v mesto, kjer si pri manjšem delu več zaslužijo.«

In v številki od naslednjega dne piše v istem listu kmečka hči iz vzhodne Štajerske: »Pomanjkanje poslov bo prenehalo, če bo kmet moral plačevati (namreč prispevek v zavarovalno blagajno) za vsakega delavca, toda brezposelnost bo naraščala. Kmetje se bodo kolikor mogoče omejili, in oni, ki bi bili prej radi imeli več delavcev, bodo sedaj število onih, ki jih imajo, po možnosti še znižali. Kmet pri sedanjih razmerah ne more nositi takih bremen, ne da bi bil v svojem gospodarstvu težko oškodovan. Če propade kmet in za njim sčasoma rokodelec in trgovec, kdo bo potem plačeval bolniško in nezgodno zavarovanje?«

Primorske novice

Mesto Pulj (Pola) se je sprejelo v industrijsko cono.

Bazilika Sv. Justa v Trstu se bo s pomočjo vlade temeljito restavriral. Ob priliki ogleda so se odprli sarkofagi, v katerih se nahajajo ostanki mučencev sv. Apolinarja in Servola, Sv. mučenci dobe nova oltarja.

Novo veliko motorno ladjo »Himalaya«, last Lloydja, so spustili 13. t. m. v morje v Trstu.

Darujte v radijski

fond za sle

Dunajska vremenska napoved. Povečini jesno, ponekod jutranja megla, temperatura se bo počasi dvignila.

Kaj je novega

Koledar

Petek, 15. marca, Klemen M. Dvorak, Lj. gin. — Solnce vzide ob 6.16 in zaide ob 6.03.

Stanje voda v Sloveniji normalno

Ljubljana, 14. marca.

Po poročilu hidrotehničnega oddelka pri južanskem velikem županstvu je stanje naših voda do- celu normalno. Pri Krškem je Sava celo pod nor- malno višino, znamenje, da v severnejših predelih Slovenije napreduje tavanje snega tako polagoma, da se dotok snežnice v strugo Save in njenih dotokov skoro ne opazi. Če ne nastopi kako dolgotrajno po- mladansko deževje, kar pa po toliki padavinah v le- tošnji zimi ni verjetno, bo pri sedanjem stanju naših voda tudi ostalo. Moremo se nadejati najlepše po- mladitve, ki bo polju, mladi setvi in travnikom prinesla obilo blagoslova.

Žena mučenica

Trst, 13. marca.

V Izoli je neki Ivan Parapat, znan kot nasilen človek, pretekli ponedeljek zjutraj zbudil svojega soseda Brajkota, češ da je našel doma svojo ženo ubito. Res so našli Parapatovo ženo, Nikolino, le- žečo v krvi na tleh v kuhinji. Mož je pripovedoval, da je bil v nedeljo ponoči šel v neko gostilno na ples, da se je vrnil, da mu je 6letna hčerka Bian- ka jokajoč odprla, in da je našel ženo ubito. Sosedu pa možu niso verjeli. Rajna žena je imela z možem pred poroko razmerje, kojega sad je bila Bianka, Ivan pa Nikolino ni maral poročiti. To je storil šele potem, ko ga je pretor opomnil, da bo moral vzdr- žati mater in otroka, ako je ne poroči. Poroka je sledila, zakon pa naravno ni bil srečen in Parapat je ženo hudo pretepal. V nedeljo sta zakonca zopet imela hud prepri, otrok pa ni nikoli ničesar izdal, ker se je bal sirovega očeta. Iz tega se sklepa, da je mož ženo sam ubil in karabinjeri so ga zaprli.

15letni pastirček ubil volka

Kakor je David s pračo ubil Goljata, tako je 15letni pastirček iz Utovega sela pri Mostarju dne 12. t. m. ubil volka.

Po strašni zimi, ki jo je pretrpela Hercego- vina, je nastopila pomlad. Posebno Papovo polje je čisto pomladansko. Zato se ovce že pasejo na sočni travi. Dne 12. t. m. je mali Vide Rajič gna- la na pašo ovce svojega očeta. Ko je ob 5 popoldne prignal ovce nazaj v stajo, jih je skrbno zapri ter veselo piskajoč na pastirsko piščal, odšel domov v vas Utovo selo.

Staja se nahaja zunaj vasi v taki legi, da se lepo vidi z ondotne železniške postaje. Tam je ravno stal potniški vlak, ki vozi iz Dubrovnika v Mostar. Radovedni potniki so gledali skozi okna in opazili, kako se je staji približal velik volk ter na- padel ovce. Začeli so vpiti ter klicati pastirčku, da je volk v staji. Fantič je razumel ter odhitel nazaj proti staji, ne da bi se bil preveč razburil. Mirno je vtaknil pastirsko piščal za srcejo ter potegnil iz nedrji pračo. Nato je pobral na tleh primeren ka- men ter ga vtaknil v svoje pripravljeno orožje.

Ko je volk opazil, da se bliža deček, je pustil ovce ter se obrnil proti njemu. Fant se je spretno umaknil ter sprožil pračo v trenutku, ko je volk skočil preko ograje proti njemu. Volk je zadel s kamnom tako dobro, da ga je ubil. Volk je bil 48 kg težak in 170 cm dolg.

Mrtvemu volku je še kakor v izzivanje odprl žrelo, nato pa je mirno zopet odšel domov, piskajoč na svojo piščal. Za njim je prišel na bojišče fantov stric, ki je volka odrl.

Ampak tič je, ta Vide.

V nedeljo dne 17. marca ob 3 pop. v »Ljudskem domu«

„BEN HUR“

Sodeluje orkester »Sloge«.

H. Magog:

Dva strela

Garnijel je pobral zajca, ki ga je ustrelil, porinil v puško zadnji dve patroni, ki ju je še imel za pasom, nato pa se je zadovoljno okrenil.

Hotel je, da njegov uspeh ne bo brez priče. In res je videl lovca za seboj, edinega, ki je bil na vidiku; prav blizu je bil, le s hrbotom je stal obrnjen proti njemu.

Da bi ga opozoril, je dvignil zajca in ve- selo zaklical:

»Sijajen lov tukaj! Imel sem samo tri patro- ne. Če bi se le dalo še ostali dve tako dobro iz- koristiti...!«

Takoj je utihnil, prekinjen v svojem navdu- šenju. Lovca je obrnil, razočarani Garnijel je poznal Ašeraka, ki se ga je ves dan previdno izogibal, radi neprijetnega srečanja na shajali- šču lovecev, kjer sta se zjutraj videla.

Obstajalo je med njima staro sovraštvo, neka hudobija Garnijelova, ki je Ašerak gotovo ni mogel pozabiti, ne odpustiti.

Preteklo je sicer že mnogo časa od tistega razpora, toda Garnijel se je še vedno umikal svoji žrtvi, sluteč v njej stalno željo po mašče- vanju. Zato je mislil, da je pametno, če se boji srečanja z njim.

Ta trenutek pa stojita drug pred drugim na samem, na travniku, ki ga z vseh strani ob- kroža gozd, in v času, ko se mračí. Nobenega lovca nikjer, nobenega človeka, kakor daleč seže glas izborna prilika za drznega in maščevalne- ga človeka s puško v roki, za človeka, ki morda samo čaka take prilike, da obračuna z njim.

Neprijetno je občutil Garnijel pogled Aše- raka, ki je molče meril. Da bi kaj rekel? Iz grla, stisnjene od strahu, bi prišlo kvečjemu ponižujoče jecjanje. Najbolje bi bilo dvigniti roke in opustiti vsak ponos. Garnijel je pomi-

Neprijetno srečanje z medvedom

Kočevje, 13. marca 1929.

Kdor se hoče pobratiti z medvedom naj pride na Kočevsko. Kosmatinci se niso izginili iz naših gozdov. To nam spričuje baš zadnji slučaj o kate- rem pripovedujemo. Doživel ga je mlad fant, ko je prav mirno koračil iz Kočevske reke domov proti Gotenici. Baš na križpotju, kjer se cepita stara in nova cesta, mu je namreč pripadljal nasproti mo- čan kosmatinec in sicer — kakor pripoveduje pre- strašen fant — kar po dveh. Fant se je z vsemi močmi, kar jih je imel, zakadi na bližnjo smreko. Medved pa tudi za njim na smreko. Ko pa je videl, da ne more tako visoko kot fant, je počasi zlezal spet na tla in nekaj časa postal. Menda je upal, da bo fant isto storil. Fanta pa je strah držal krče- vito na smreki. Ko je medved videl, da je čakanje zastonj, jo je godrnjaje pobral v gozd, fant pa v najhujšem begu domov. Na kosmatinca so se takoj odpravili lovci, toda vse zaman. Sled po snegu so videli daleč v popolnoma nedostopno goščavo.

Kosmatinec se je najbrže prebudil vsled ju- žnega vremena in jo pobrisal na sprehod v božjo neravo, pri čemur je takoj doživel njemu primer- no, za mladega fanta pa vselakor zelo neprimerno, nezaželeno in zelo nevarno pogodivščino.

Prieta ronaria

Št. Jernej na Dol., 13. marca

Danes so prijeli orožniki Franceta V. iz Gor. Maharovca in P. z Vrha, ki sta osumljena ropa na nekega sejmarija, katerega sta baje napadla v ponedeljek dne 11. t. m. v bližini Studenca pri Krškem in mu vzela čez 1000 Din. Napadla sta ga pri belem dnevu. Istotako sta pokradla istega dne pri neki podružni cerkvi pri Studencu iz pušice malo vsoto denarja. Tudi to sta izvršila pri belem dnevu. V. so domačini spoznali, ker je lansko leto delal v tistih krajih zidarska dela. Pri P. so dobili orožniki še nekaj čez 100 Din denarja, ostalo pa sta najbrž že zapravila ali pa kam skrila. Orožniki so ju odvedli v zapore.

Najstarejša gimnazija v Bosni

Sarajevo, marca.

Letos praznuje 50letnico obstoja nekdanja sarajevska velika gimnazija, ki se sedaj imenuje prva. Ustanovljena je bila l. 1879., takoj po oku- paciji Bosne in Hercegovine. Izpočetka je imela le štiri razrede, l. 1883. se je povečala v višjo gimna- zijo.

Zanimive so številke, ki govorijo o učencih te gimnazije. L. 1879. se je vpisalo le 42 dijakov (16 katoličanov, 10 pravoslavnikov, 7 muslimanov; ostali so bili judje in protestanti). Število je neprestano rastle. Največ dijakov je bilo l. 1902-03. Tedaj je bilo pravoslavnikov 287, katoličanov 261, muslimanov 87, judov 49, drugih 4. — Skupno 668. Danes ima gimnazija 855 dijakov.

Ravnatelj je bilo na zavodu S. Prvi je bil Slovak dr. Zoch († 1921), drugi Nemec Gustav Jilly († 1884), od 1885—1900 je bil ravnatelj Slo- veneč Martin Nemanjič iz Metlike. Od 1900—1910 je bil ravnatelj Slovenec Martin Bedjanič, stric bivšega poslanca Bedjaniča (Živi še v Mariboru). Naslednja dva sta bila Hrvata in zadnja dva Srba.

Doslej je na gimnaziji maturiralo 1245 dijakov. Poleg te državne gimnazije obstoji v Travniku še zasebna nadškofijska gimnazija, ustanovljena leta 1882.

70letni starec zadavil volka

Sarajevo, 13. marca.

Na planini Nin pri selu Hutovo je pasel ovce 70letni starec Pero Raič. Naenkrat je volk napadel njegovo čredo in začel krvav pokol. Starec je na vse grlo klical na pomoč; toda kdo naj ga sliši na planini, daleč od vasi? Medtem je volk klat ovce za ovco. Starec ves iz sebe, ko je videl pokol ljub- ljeneh svojih ovčic, se je vrgel na volka z golimi rokami. Ni imel pri sebi ne orožja, niti noža ni

šljal, nazadnje pa se je obrnil in z naglimi ko- raki odšel.

Toda zazdela se mu je, da se mu noge tre- sejo. Ob vsako krtino se je spotaknil. Mrzel pot pa ga je spreletel po vsem telesu, ko mu je pri- šlo na misel, da sliši Ašerakove korake za seboj.

Preplašen je obrnil malo glavo: res je bilo. Njegov sovražnik mu je sledil.

To je Garnijela pošteno prestrašilo. Poble- del je od misli, ki mu jo je slikala razburjena domišljija: Ašerak bo najbrže izkoristil to pri- pravno samoto in sprožil nanj strel, kar bi se pozneje najlažje moglo pojasniti z nesrečnim naključjem na lovu.

Prevzet od te misli, je stopil še hitreje in se s strahom oziral. Ašerak je bil stalno za njim. Vsaka njegova gesta je bila sumljiva. Strah je vse bolj rastle. Ašerak, ki je še malo prej nosil puško preko hrbtna, jo je zdaj držal v roki. Zakaj bi tako uporno molčec hodil za Garnijelom, če ne bi imel zlega namena?

»Ubil me bo!« je jeknil lovec skozi škripa- joče zobe.

To ga je tako prevzelo, da je hotel pasti na kolena in prositi svojega sovražnika za milost. Potem pa mu je prišlo na misel, da bi se lahko branil. Tudi on je oborožen.

»Imam pravico. Jaz sem v položaju pravič- nega silobrana.« je mrzlično razlagal samemu sebi. »Čemu bi čakal njegove krogle, ko vem, da me bo ubil?«

Ta misel ga je tem lažje osvojila, ker mu je odpovedala že vsaka kontrola razuma. Vedno bolj se je čutil v razpoloženju preganjane zveri.

»Pa, tem slabše za njega! Streljal bom! Zakaj pa hodi za menoj?«

Še par korakov, nato se je obrnil, postal in dvignil puško, da nameri.

Toda vrglo ga je nazaj od strahu in stal je kakor zakopan, predno je nameril.

Imel. Ko je starček videl, da bi ga utegnila volčja zverina podreti, je zbral vse sile in zgrabil volka za vrat in tiščal, tiščal.

Tako sta se metala, dokler ni začel volk od- nehati. Slednjič se je zver umirila. Bila je mrtva. Pero jo je zadavil z golimi rokami.

Sedaj Pero pravi, da mu ni več žal za tistih deset ovac, ki mu jih je poklala volčja mreina. S tem činom je namreč postal med prebivalstvom v okolici slaven. In za slavo žrtvovati deset ovac — to ni nič, tudi za 70letnega Pero je deset ovac nič!

Ubiti volk pa leži pred Perovo hišo na ogled ljudem, ki ga hodijo ogledovat in občudovat ju- naka. Pero pa vsakomur razlaga in pripoveduje, kako je bilo in pravi da bo sedaj prosil za orožni list ker z golimi rokami je šel na volka samo enkrat.

Razstava jugoslovanske rivijere v Pragi

Na mednarodni razstavi letovišč in kopališč na Praskem Vzorčnem Veleselju, ki se vrši od 17. do 24. marca, priredi Oficielni Turistički Biro SHS v Pragi lastno razstavo Jugoslovanske rivijere, ka- tere se udeležijo z bogatim propagandnim materija- lom za naše kraje tudi Zveza za tujski promet v Sloveniji.

Z ozirom na to, da bodo na tej razstavi zastopane Nemčija, Francija, Italija, Amerika, Belgija, Holandija, Švica, Bolgarija itd. s krasnim in boga- tim materialom, se pozivajo vsi zainteresirani krogi, tako hotelirji, parobrodski in vsa propagandna dru- štva, da pošljejo čim prej Oficielnemu Turističkemu Biroju v Pragi svoj najlepši propagandni material, da bodo naši kraji in naša rivijera dostojno repre- zentirani med ostalimi razstavljalci. Jadranska Straža skupno s Ofic. Tur. Birojem priredi dnevno na razstavi predavanje o Jugoslovanski rivijeri.

Kdor od interesentov bi si želel kupiti pose- ben prostor na razstavi biroja, naj se obrne na naslov: Oficielni Turistički Biro SHS, Praha II, Panska ul. 1, Telegr. adresa Touristoffice Praha.

Vsi, ki potujejo na PVV, ne pozabite obiskati to razstavo. Kdor želi točnejših informacij, naj se obrne na imenovani biro.

Stanovanjskim najemnikom

Od društva stanovanjskih najemnikov smo prejeli poziv, iz katerega povzemamo:

Zaščita najemnikov se je omejila, a stanovanj je še premalo. Kaj naj stori vprčo tega brezsta- novanec, deložiranci in stanovanjski najemniki? Njihovim resolucijam se bodo postavile nasproti protiresolucije. Ostaja pa naša pravica in dolžnost: Če smo brez stanovanja, če smo deložirani, če se nam je naložilo, naj plačujemo stanarine, ki jih ne zmoramo, če smo strpani v neverjetnem številu v prostore, ki ne zaslužijo imena stanovanje, moramo to svetu in merodajnim činiteljem povedati, da bo vsakemu jasno, kako upravičeni so naši protesti.

Zato prosim, da se obrnejo vsi, ki so brez stanovanja, ki so v nezdruhljivih stanovanjih, ki so deložirani, ki so prisiljeni plačevati čezmerno na- jemnine, ki so priče izkoriščanja pomanjkanja sta- novanj na spodnji naslov. V dopisu naj natančno opišejo svoj slučaj. Ako je mogoče, naj se najbolj kričeči slučaj stanovanjske bede tudi fotografirajo. Vsi slučaji naj se prijavljajo pisмено. Ne osebno. Vsa javnost se naproša, da sodeluje pri tej akciji z zbiranjem slik in podatkov. Kdor bo pomagal se- stavljati verno sliko težkega socialnega zla, ki ga povzroča stanovanjska beda, bo vršil socialno in humanitarno delo prve vrste.

Ludovik Vencejz,

predsednik društva stanovanjskih najemnikov, Ljubljana, Rožna ul. 23

Nevarna ciganska tolpa

V Malem mokrem logu, v okolici Belgrada so zajeli orožniki te dni tolpo madjarskih ciganov, ki so v zadnjem času izvršili v Belgradu in okoli- škkih vaseh večje število drznih tatvin. Dolgo časa niso mogli tatovom priti na sled, zapirali so razne sumljive elemente, naposled pa se je izkazalo, da so pravi krivci madjarski cigani, ki so se potepali čez dan po prestolici, ponoči pa odhajali v okolico na »delo«. Tatvine so izvrševali na premeteni ci- ganski način. Radi lepšega so ponujali ljudem v nakup svoje kovaške izdelke, pri tem pa kradli, kar jim je prišlo pod prste. Ko so orožniki tolpo obkolili, so zagnali cigani glušec vik in krik, da bi zmedli orožnike in v naglici poskrili nakradene stvari. Pri zaslišanju sprva drug drugega niso ho-

Ašerak ga je namreč prehitel in že držal puško naperjeno.

»Vrzi puško stran!« mu je naglo zapovedal in se približal.

Garnijel je spustil orožje, ki mu je padlo kraj nog.

Nato se je odmikal Ašeraku, ki je prihajal bližje.

»Nikar me ne ubijte!« je zajecjal drhteč.

»Vrnil vam bom.«

Ašerak se je sklonil in pobral Garnijelovo puško.

Garnijel je takoj spoznal, da bo ubit s svo- jim lastnim orožjem in da se bo pozneje to po- jasnilo kot usodna posledica nerodnosti. Gro- zen strah pred takojšnjo smrtjo mu je stisnil srce, poblebel je in omahnil na tla. Obležal je in zaplakal kakor otrok.

»Usmiljenje! Ne bi rad umrl, ne bi rad —!«

Obšel ga je predsmttni znoj in Garnijel je zakril obraz z rokama, da ne bi na neizprosno obličju videl svoje smrtne obsodbe.

Po prvem strelu je Garnijel bolešno jeknil. Domislil se je, da ni zadet, ker ni čutil nobene bolečine. A potipati se, se ni upal.

Počilo je drugič. Prevrgel se je na hrbet in se ni ganil.

Nekaj ga je udarilo; sedaj je spoznal, da ni mrtev.

Nehote je dvignil glavo in pogledal: kraj njega je padla njegova prazna puška, ki jo je Ašerak porogljivo vrgel od sebe.

»Vzemi svojo puško, zajec!« mu je rekel oni. »Kar vzemi jo! Izpraznil sem jo, zato, da ne postaneš od samega strahu ubijalec!«

Oprl na grudo zemlje z rokami, ki so se še vedno tresele, je Garnijel neumno gledal za človekom, kako odhaja.

Sram ga ni bilo. Ves blažen od radosti je drhtel: »Ni me ubil! Živ sem! Še sem živ!«

Plemeniti učitek brez škode

Vam jamči KAVA HAG brez kofeina. To je izvrstna in pra- va zrna kava, ravno kar očič- ščena kofeina — strupa srca in živcev — ki tolikim ljudem škoduje, ne da bi se tega za- vedali. Mnoge nerazumljive težave: nervoznost, trepetan- je rok, slabo spanje i. t. d. so posledice uživanja kofeina. Poizkusite torej kave Hag. Pri nje uživanju Vam ne manj- ka ničesar, kar imate pri na- vadni kavi, nasprotno celo pridobite na zdravju in do- brem razpoloženju.

Originalne zavitke po Din 14.— in Din 27.— dobite v vsaki boljši trgovini. V kraje, kjer se še ne dobivajo, jih pošlje vsako množino franko po običajni ceni:

KAVA HAG D. D., Martičeva 14 b, ZAGREB.

Vzorec pošljemo po prejemu Din 1.50 v znamkah in priloženega bona.

KAVA HAG

VARUJE SRCE in ŽIVCE

teli poznati, svojih imen niso »znalci povedati, eden se je delal celo gluha in nemega. Naposled pa so le jeli priznavati tatvine in padati v proti- slovlja. Poln voz nakradenih predmetov so orožniki naložili in s cigani vred odpeljali v Belgrad. Med ukradenim blagom so bile obleke, svila, barhant, pernice itd. Pri nekem ciganu so našli tudi samo- kres, v pernici pa nekoliko velikih turških zlat- nikov.

Začetek in konec dveh črnogor- skih hajdukov

Kako sta bila ustreljena zadnja odmetnika.

Te dni sta bila v vasi Ravni, blizu morakškega samostana v kolašinskem okraju ustreljena zadnja dva črnogorska odmetnika, brata Bulatoviča.

Radoš in Drago Bulatovič sta bila nekoč ugled- na kmeta v Smailagičevem polju, tri kilometre od Kolašina. V času avstro-ogrske okupacije sta za- pustila dom in kmetijo ter se z nekoliko sorodniki umaknila v gozdove ter postala komita. Ti ljudje so se borili za svobodo Črne gore in delali mnogo preglavice avstrijskim vojakom in častnikom. Po- bijali so jih brez usmiljenja.

V prvih časih Jugoslavije je bilo po vsej Crni gori mnogo komitov. Po mestih in vaseh so nasto- pali kot nekaki osvoboditelji. Med vsemi je bil prebivalstvu v Kolašinu najpriljubljenejši Radoš Bulatovič. Separatisti in razni rovarji so mu obetali čast, visok čin in slavo, kar je iz Radoša napravilo kmalu največjega pobornika za samostojnost Črne gore. L. 1919. je prišel v nasprotje z oblastmi in bil neke noči obkolen od orožnikov ter v borbi z njimi šestkrat ranjen. Vendar jim je ušel.

Naše oblasti so mu prigovarjale, naj se pro- stovoljno vda, da za politična hudodelstva ne bo sojen, ker mu jih je spregledala amnestija. Dal se je pogovoriti, da je prišel nekega dne na dogovor-jeno mesto, kjer naj bi se med njim in nekimi uglednimi možmi, večinoma Radoševimi bivšimi oficirji, sklenil sporazum radi vdaje. Radoš je za- hteval, da se mu zagotovi nošenje orožja in da mu država izplača nekako odškodnino za njegovo bi- vanje v gozdovih. Ker mu odposlanci tega niso mo- gli zagotoviti, se je Radoš umaknil nazaj v gozd, kjer ga je pričakoval njegov brat, nakar sta nade- ljevala svoje komitovanje, ki pa se je od tega časa izpreverilo v pravo razbojništvo. Oblasti so ju jele vztrajno zasledovati in je bila na njuni glavi raz- pisana nagrada po 50.000 Din.

Te dni so ju orožniki zasledili v vasi Ravni, kjer sta se skrivala na podstrešju koče nekega kmeta. Orožniki so kočo obkolili in pozvali raz- bojnika, naj se vda. Prigovarjal jima je tudi last- ni koče in celo kmetije iz vasi, ki so jih orožniki poklicali, naj dopovedo Radošu in bratu, da si re- šita življenje in se prostovoljno vdata. Neki kmet je celo prosil Radoša, naj gre za botra njegovemu vnuku. Kmet se je nadejal, da po starem običaju Radoš tega ne bo odklonil in da bo sprejel ponudbo v znamenje upanja v svojo svobodo. Toda Radoš se ni vdal. Ker je vse prigovarjanje ostalo brez uspeha, so orožniki zapovedali lastniku koče, naj spravi svoje otroke ven in prinese liter petroleja. Nato je moral kmet sam politični s petrolejem streho in jo zažgati. Orožniki niso smeli iz svojih kritij, ker bi bila katerega izmed njih lahko pogodila razbojni- kova krogla.

Ko je bila koča v plamenih, sta razbojnika morala iz svojega skrivališča. Prvi se je pojavil na pragu Radoš in oddal nekoliko strel na orožnike. Strel pa so zgrešili. Hip zatem se je zgrudil Radoš sam smrtno zadet. Brat njegov Drago je bil sicer tudi ranjen, vendar je še mogel bežati proti bliž- njemu potoku. Na begu pa ga je prehitel orožnikov strel in sledil je bratu na oni svet.

Pri raztelesenju trupel so ugotovili, da Radoš štiri dni že ni ničesar zaužil. Tudi brat njegov je bil sestradan, toda neko malenkost je vendarle moral užiti. Pri njima niso našli ničesar razen pušk in municije, ki sta jo imela še dovolj.

Tako sta končala poslednja dva črnogorska odmetnika, ki sta bila nekoč spoštovana in ugledna vaščana v mirnem črnogorskem selu.

Ne mučite svojih otrok z ribjim oljem ampak danajte jim

JEMALT

ki ima zelo prijeten okus in vonj. otroci pa ga radi jemajo kot karkoli slaščice. Dobiva se v vseh lekarnah v malih zavitkih po 25 Din in v vsiukih zavitkih po 42 Din.

Gripa je tu!

Ne čakajte, da tudi vas popade, temveč oborožite se, da boste mogli že prve znake pobiti izvrstno orožje so

Aspirin tablete

ker te olakšujejo glavobol, prehlajenja, trganje po udih, revmatizem in nevralgične bolečine.

Zahlevajte priske Aspirin tablete v originalnem zamuotu „Bayer“, katere se spozna po modro-beli rečičarski znamki.

Osebnosti

★ Upokojenci učitelji. Z ukazom z dne 11. marca t. l. so stalno upokojeni sledeči učitelji: Ivan Gantar, šolski upravitelj v Orehovicah. Janko Baraga, šolski upravitelj v Koroški Beli. Ivan Habacht, šolski upravitelj v Radmožancih. Peter Loparnik, učitelj v Mariboru. Josip Rakovšek, šolski upravitelj v Lembergu. Franjo Cuk, šolski upravitelj v Dolnem. Karolina Mikuš, učiteljica v Mariboru. Ana Krulc, učiteljica pri Sv. Marjeti. Angela Milčinski, šolska upraviteljica v Mariboru.

★ V državno službo so sprejeti sledeči bivši kontraktualni učitelji. Josip Rupnik k Sv. Emi. Marija Ažman v Stogovce. Rafael Zazula v Polje. Fran Lasič v Koroški Beli. Srečka Cjak v Martjance. Valerija Urban v St. Jurij ob Taboru. Karolina Pahor v Čadram. Antonija Rupnik-Terpink k Sv. Emi. Ottilija Pivk v Čatež. Viljem Kusv v Črnomlju. Danica Mercina v Grachovo. Ljudevit Taušar v Rakitno. Klara Čok-Godina v Zagorje pri Kozjem. Albert Čok v Zagorje pri Kozjem. Darinka Škerlj v Polje. Franc Kramar v Škalske Cirkovce. Ivan Culič v Toplice pri Zagorju. Boris Možina v Zvrče.

★ Odvetniški izpit je napravil dr. Ferdinand Siegmund, odvetniški kandidat pri dr. Rajhu v Kočevju.

★ Premišljen je gimn. prof. g. Slavko Sila iz Murske Sobote v Maribor.

Ostale vesti

★ Naš novi roman »Na pomoč« začne izhajati v torek, 19. t. m. Naj nam to zamudo, ki je nismo sami zakrivali, p. n. naročniki oprostite.

★ Vreme. Včeraj je v Ljubljani ob 8. uri zjutraj kazal barometer 771,7 mm zračnega tlaka, termometer je kazal največ 10,6° C nad ničlo, najmanj pa -2° C. Ozračje je bilo mirno, nebo jasno. V Ljubljani vlada torej že pravo pomladansko vreme. — V Mariboru je kazal barometer 770,8 mm, termometer največ +8° C, najmanj pa -1° C. Ozračje mirno, nebo jasno. Srednja plast je debela še 10 cm. — V Zagrebu je kazal barometer 771,6 mm, termometer največ +7° C, najmanj pa 0° C. Ozračje mirno, nebo jasno. — V Belgradu: barometer 769,1 mm, termometer največ +6° C, najmanj 0° C. Mirno; napol oblakno. — Sarajevu: barometer 770,4° C, termometer največ +0° C, najmanj -1° C. Mirno; oblakno. — Skopje: barometer 767,9 mm, termometer +8° C, najmanj -2° C. Mirno, oblakno. — Split: barometer 766,1 mm, termometer največ +15° C, najmanj +9° C. Mirno, jasno.

★ Mlad, inteligenten Francoz išče pri večjem podjetju službo francoskega korespondenta. Vprašanja na uredništvo »Slovenec«.

★ V službenih novinah od 13. marca t. l. je objavljena državna pogodba med kraljevino SHS in republiko Avstrijo o medsebojnih pravnih odnosih njihovih državljanov. Pogodba je napisana v službenih novinah v našem in v nemškem jeziku.

★ Zrakoplovni promet med Zagrebom in Belgradom. Danes se odpravi zrakoplovni promet med Zagrebom in Belgradom. Vsak dan ob dveh popoldne odplujeta istočasno iz Zagreba in Belgrada po en potniški zrakoplov, ki se bosta med potjo srečala. Vožnja bo trajala dve uri. Kar se tiče otvoritve zračnega prometa z Dunajem, zvečala se ni končnovalno rešena. Razširjenost zrakoplovne vožnje v naši državi zanj ne ni aktualno.

★ Kmetijsko-gospodarski tečaj se je po pripravi na letošnjo zimo v šolskega urada vršil pred večerjavami v Stopičah pri Novem mestu. Predavala sta n. št. strokovnjaka referent g. Wernig in g. inž. Kotlovšek. Z hvalevredno pozornostjo je zanimivim izjavam predavateljev sledilo do poznega večera nad 60 gospodinj in deklet.

★ Prepovedan inozemski tisk. Liet Hrvatska, ki izhaja v našem jeziku v Zed. državah Sev. Amerike v Čikagu, je zabranjeno uvažati in razširati v naši državi. Dovoljen pa je v naši državi časopis »Der Bergsteiger«, ki izhaja v nemškem jeziku na Dunaju, ker se bavi samo s propagando turizma in prinaša članke o lepota naših pokrajin.

★ Češkoslovenski slovar. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena v platno vezanemu izvodu Din 70.— Zbirka žepnih koledarjev in urbenikov, ki jih izdaja Jugoslovanska knjigarna je zopet za nov zvezek bogatejša. Prof. dr. Bradač, je na podlagi doletenjske prakse sestavil zelo priročen češki slovar, ki je stvarno navdušilo. Skupno s prof. Orozovim urbenikom češkega jezika bo nudil ta slovar izvrstno pripomoček vsem Slovincem, ki se žele naučiti češčine. Slovar ima prav isto praktično obliko in zunanjo opremo, ki diči vse urbenike Jugoslovanske knjigarne.

★ Pri odebelelosti naravna »Franz-Josef« grenčica močno pospeši prebavo in napravi telo vitko. Mnogi prof. jemljejo »Franz-Josef« vodo kot celo proti odebelelosti srca zelo dragoceno sredstvo, in sicer zjutraj, opoldne in zvečer po tretjino kozarca. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ljubljanska porota

Družinska tragedija na Ižanskem - Žena obdolžena, da je s koso umorila moža

Danes izgleda porotna dvorana kot resnična pozornica, kjer nastopajo vse osebe žaloigre, ki se je lani na Vidov dan dogodila na Ižanskem.

V kotu pred porotniki stoji velika črna tabla, kjer je s kredo narisano pozorišče drame. Na mizi pred senatom in porotniki leži veliko kosičev z nasajeno koso, težak kmečki koc, modro žensko krilo, krvava srajca... Sodni sluga odmoti koso, ki je bila s papirjem zavita čez rezilo in držaje, pa se pokažejo znaki krvavih lis...

OBTOŽENA IVANA ZAGAR

sedi na zatožni klopi mirna, oblečena v navadno kmečko krilo, križasto kočmajko, na glavi črno ruto. Med čitanjem obtožnice sedi obtožena s sklenjenimi rokami v naročju, kot bi molila. — Za obtožnico so bile danes izdane vstopnice, ker je vlada dala za ta slučaj posebno zanimanje. Senatu je predsedoval dr. Kaiser, prisodnika sta bila svetnik Kralj in sodnik Lederhas, zapisnikar dr. Benedik. Državno pravdnštvo je zastopal dr. Lavrenčak, obtoženo pa dr. Krejci.

Iz obtožnice

posnemamo, da se je obtožena Ivana Zagarjeva poročila leta 1895 z bajtarjem Antonom Zagarjem v Iški vasi. Bil je silno priden in tudi zelo skop za denar. Trikrat je bil v Ameriki, tudi na Hrvaško je hodil delat, pa si je mnogo prihranil in nakupil tekot let toliko zemlje, da je postal posestnik četrtnine grunta in male zidane hiše. V zakonu se je rodilo deset otrok, od katerih je živih še šest. Vsi so že odrasli.

Zakon ni bil srečen

ker je oče Tone v svoji skoposti otroke takoj podil služiti, da ni bilo treba skrbeti zanje. Mati Ivana, današnja obtožena, se je za otroke potegovala ter je vsled tega med zakonema nastalo nasprotstvo in prepri so postali sčasoma na dnevnem redu. Zadnjih 12 let so se vrstili prepri in prepleti skoro sleherni dan. Družina se je razdrobila. Na eni strani mati in otroci, na drugi strani mož in oče otrok, osamljen in obsovan od vseh ostalih. Zadnja leta očetu Tonetu tudi kuha več niso, niti spal ni z drugimi. Sel je v podstrešje v mrvo in tjakaj se je odsel vračal sleherni dan... oče, gospodar hiše in poglavar družine. Sosedom se je Tone pritoževal, da domači ž njim slabo ravna. Zlasti žena ga je močno sovražila in je nekoč celo najela vaske fante ter jim obljubila pijače, če ga bodo enkrat fest pretepili. Nekeč mu je žena tudi dala »čmerikos«, da bi ga ž njo zastrupila, pa je mož bruhal in vsled tega »čmerika« ni dosegla zaželenega učinka. Mož Tone je tedaj imel polno vzroka, da se je žene bal ter je celo s seboj v mrvo jemal sekiro čez noč, ker se je bal napada in se ni upal spati neoborožen. Cesar se je mož bal, se je res zgodilo

lani 28. junija.

Tisto noč je bil stari Zagar med spanjem na podstrešju napaden s koso ter je še tisto noč na posledica tega napada umrl. Umora je bila obdolžena njegova lastna žena. Sosedje so tisto noč čuli okoli polnoči iz podstrešja obupne klice:

»Jezus, Jezus...!«

Prišla je žena, ki je poklicala tudi sosedo, zlasti brata Tonetovega, ki ga je težko ranjeni mož izrečno želel in klical. Ko je brat prišel, je koj obdolžil ženo zavratega umora. Na ta

strašni očitek

je žena, ki je s svečo v roki klečala ob že mrtvem možu, molčala — le silno stresla se je po vsem životu.

Komisija je našla mrtliča ležečega na hrbtu, pokritega s kocem. Oblečen je bil v srajco, spodnje in vrhne hlače. Na srajci in kocu se je lahko opazil širok okrvavljen prerez, ki je jasno govorilo da je bil rajni Tone udarjen s koso, ko je bil odet s kocem. Nad zgledom je ležala nasajena kosa s krvavi mi madeži. Ker ni bilo znakov borbe, je jasno, da je bil Zagar udarjen med spanjem. Zdravnik, ki je pokojnega raztešil, je ugotovil, da je bil Zagar ranjen med 6 in 7 rebrom na levi strani prs. Kana je bila 3 cm dolga in 1 cm široka ter je segala 12 do 14 cm skozi levo prsno steno. Presekana je bila prsna prepona in krvna žila trebušne slinovke. Pretrgane so bile vrhne krvne žile ter je Zagar umrl vsled močne notranje krvavitve — nobena zdravniška pomoč bi mu ne bila mogla ohraniti življenja. Koki je imel Tone vse krvave. Očividno se je siromak umirajoč grabil za rano na prsih, da bi ustavil kri... Listnica, ki jo je pokojni vedno nosil na prsih skrito, je ležala po napadu izpraznjena v senu.

Ko je prišel na podstrešje sosed France Škulj, ki ga je imel pokojni zelo rad, je bil Tone že mrtel. Zaman je stresal moža. Očital je nato ženi, zakaj ni prišla prej ponj. Obtožena Ivana je odvrnila, da je mislila, da očeta le kolje in da mu ni takšne sile. Sosed France je tistikrat tudi opazil, da obtožena vleče umirajočemu koc navzgor preko prs. To se mu je zde o pozneje močno sumljivo, ko je zvedel, da je bil Tone ranjen s koso. Saj mu žena tega ni marala povedati, temveč je le venomer silila, naj bi ponesli moža kar v hišo, da bi ga prej dali na pare. On tega ni maral storiti sam ter je šel klicat še dva soseda. Od teh je šele zvedel, da je bil Tone Zagar ubit.

Sumljive okolnosti.

Preiskava je ugotovi, da je imel pokojni tisto noč v listnici večjo vrsto gotovine. Ker je bila po napadu listnica prazna, se je smer poizvedovanja obrnila tudi za tem denarjem. Orožniki so pri obtoženi zaplenili 800 Din. Med tem denarjem je bil tudi en okrvavljen stotak. Ko sta orožnika zahtevala nato tudi možovo listnico, je žena peljala orožnike na podstrešje ter tam sprva hlinila, kot da išče listnico med vglavjem, potem pa je mahoma odšla na prostor, kjer jo je ponoči po napadu našel svak Martin, klečoč ob mrtvem možu. Bilo je to kakšen meter proč od prostora, kjer je ležal mrtlič. Tam je koj izvela listnico iz senu, brez da bi jo prej iskala: »No vidite, tukaj pa je!« Listnica je bila prazna in z mnogimi krvavimi znaki. Pri iskanju sta orožnika pazila na ženo ter sta dobila vtis, da je morala že prej vedeti, kje leži listnica. Tudi na krilu je imela obtožena krvave madeže. Izgledali pa so ti madeži tako, kakor bi si bila obrisala ob krilo krvave roke.

Sumljivo je dalje, da žena kljub moževim prošnjam ni poslala takoj hčerke k sosedu in k moževemu bratu Martinu, ki ga je pokojni tako silno želel. Oba je poklicala šele, ko se je pokojni onesvestil. Obtožba trdi, da je tako ravnala zato, da bi pokojni pač ne mogel nikomur povedati, da je ona morila. Tudi je vseskoč zakrivala možovo prsno rano in samo silila, naj bi Toneta koj odnesli kar pokritega doli v sobo. Obtožnica pravi, da je to de-

slala zato, ker je računala, da se potem na parih ne bo opazilo, da je bil mož umorjen. Sumljivo je dalje, da obtoženka prav nikomur ni izdala, da je mož ranjen, čeprav je to točno vedela.

Zagovor obtožene Ivane

»No, Ivana Zagar, slišali ste obtožnico. Se čutite krivo?«

Obtožena sklene roke in jih vije kvišku: »Bog in Mati boja ve, da jaz nisem prav nič kriva in tudi nobeden od naše hiše ne.«

»Ampak, vse kaže na vas! — Kako sta se razumela z možem?«

»Sprva dobro, dokler se nista z bratom Martinom bolj družila. Tedaj se je začelo... On me ni več maral, zmerjal me je.«

»Pravijo, da mu niste bila dobra žena. Že pred 12 leti je »špampet« razbil in nista bila več skupaj!«

»To ni res.«

»Ali je zadnji čas kaj skrbel za hišo?«

»Ja fronke je še plačeval.«

Zakaj niste kuhali zanj?«

Ker je rekel, da si bo sam. Tri mernike orehov je vzel, iz tega pa je tako prišlo.«

»On je dejal ljudem, da je 6 let kuhal sam?«

»To ni res. Samo od jeseni, ko so bili orehi zreli.«

»Tisti večer ste sama ležala, prej pa je navadno spala pri vas tudi hčerka Tončka.«

»No ja, saj je bilo prej tudi že katerikrat tako, da je Tončka spala v drugi sobi.«

»Ampak, da je ravno tisto noč ni bilo pri vas?«

Eno pričo bi vi zdajle imela, kaj ste počela tisto noč. To je ravno čudno, da se je umor zgodil ravno tisto noč. Tudi fantov ni bilo tisto noč doma. Ste se kaj kregala tisti dan s pokojnim možem?«

»Ne, prav nič.«

»No, kako je bilo tisti večer?«

»Jaz sem šla spat ob 10, on pa še prej. Ponoči je začel klicati s podstrešja. Smilil se mi je, ko je tako jamral in jamral. Takšno srce imam, da se mi vsak človek smili, njega sem pa vedno rada imela.«

»Pa ste šli torej k njemu. Ali ste koj videla, da je mož ranjen?«

»Nak, ne!«

»Pa ste ga nemara vi?«

Obtožena joka: »Bog mi je priča, da jaz ne!«

»Zakaj pa mislite, da je stokal?«

»Mislim, da ga zavija.«

Ko se vam vsakdo tako smili in on še posebej, ko je tako jamral in ni dal besede od sebe — zakaj mu niste pomagali že prej, vprašati bi ga morala, kaj mu je, skuhalu bi mu čaj.«

Obtožnica pravi, da je šla nazaj spat. Ko se je stokanje ponovilo, je šla spet ven gledat, se spet vrnila v posteljo, v tretje je šele šla k možu na podstrešje.

»Koliko časa je to trajalo?«

»Stiri očenaše sem zmolila tačas, potem sem spet šla. Ko sem zlezla do njega, sem videla, da je ranjen. Tako sem se ustrašila. Vprašala sem ga, kaj mu je, pa je dejal: »Boste že videli kaj je. Eden me je s koso.« Šla sem potem klicat hčerko.«

»Ali ste ji povedali, da je oče krvav?«

»Mislim, da sem povedala.«

Hči Tona pa pravi, da ste jo podili proč. Kaj ste delali tačas?«

»Svečo sem iskala.«

Predsednik Kaiser energično:

»Ni res! Lažete vi ali hčerka. Svečo ste šele potem dobila, ko je prišel Škulj. Toda dobro! Vi ste svečo vzeli in šli gor. Zakaj pa mu niste pomagali niste? Zakaj ste le čepeli poleg njega in ga spraševali, če bo še umrl? Zakaj ste ga vpraševali, kje ima denar?«

»Nič ne vem!«

Predsednik pokaže obtoženki

krvav stotak,

ki so ga našli med njenim denarjem: »Poglejte, tale stotak je krvav. Kje ste ga dobili in v kateri denarnici je bil?«

»Kaj jaz vem, kje. Fant (njen sin Tone) je šel v Ljubljano in mi ga je prinesel.«

»Pa ga ja ni tako krvavo zaslužil, kot je tale, ki se še sedaj vidi kri na njem. Glejte, kako se sveti kri! Pa zakaj ni vaš sin sam hranil denarja, saj so vendar vaši otroci dobri in pridni, kakor pravite?«

»Meni je dal hraniti.«

Zakaj niste klicala na pomoč, ko ste videla, da je mrtel?«

»Bila sem vsa zmešana. Tako sem se prestrašila, da mi je kar sapo zaprlo.«

»Martin, pokojnikov brat, vam je očital, da ste ga vi umorili. In vendar se niste zganila. Kako ste mogla mirno prenesti tak strašen očitek?«

»Martin me je vedno sovražil, pa sem kar molčala.«

»Torej vi pravite, da ga niste. Ali se vam kaj zdi, kdo bi ga bil mogel? Ali koga sumite?«

»Nič ne vem. Nikogar ne sumim.«

Pravijo, da se vam je malo zmešalo! Zakaj pa, ali vam je kaj hudo?«

»Seveda da mi je, ko sem nedolžna.« odgovori žena med trganjem jokom.

Priče

Hči Antonija Zagar,

ki je bila sprva kot soobdolženka skupno z materjo zaprta 4 mesece, pove: »Tisti dan sem prišla domov in sem šla spat zvečer nekako ob devetih. Točno ne vem, ker pri nas nismo nikdar imeli nobene ure pri hiši; zakaj oče je šparal na vseh straneh in ni trpel nepotrebnih stvari.«

»Ste kaj slišali tisto noč?«

»Ja, oče je jamral. Potem je mati vprašala: Kaj pa je Tone? Oče ni nič odgovoril. To je bilo takoj po polnoči, okrog 1 ure.«

»Kaj ste potem delali?«

»Okrog 4 zjutraj me je klicala mati: »Tona, vstani, očeta je eden siepel, umrl bo.«

»Pa potem?«

»Potem... (dekle v zadregi premišljuje). Potem sva šle z materjo pod streho in je oče dejal, naj grem po Franceta Škulja.«

»Ali ste šla vi po svečo?«

»Ne jaz, mati je šla ponjo.«

»Kako je vendar s to svečo? V preiskavi ste dejala, da ste jo vi prinesla, zdaj pa pravite, da jo je mati?«

»Bila sem čisto zmešana, da prav nič ne vem. Saj je človek kar brez glave.«

»Ali ste očeta rada imela?«

»Včasih rada, včasih tudi ne. Bil je trd z nami, zmerjal je koga zmerjal. Tudi stric Martin nas je sovražil. Tisti dan je mene kar udaril. Tudi mater je bil udaril. Rekel je: zdaj ste ga pa požrla!«

Sosed Škulj.

»Ali ste bili znani s pokojnim?«

»Prav dobro, vse mi je potožilo.«

»Ali so se doma res kregali?«

»Kregali in tudi tepli. Silno grdo so se včasih zmerjali.«

»Ali je bil Tone dober človek?«

»S sosedi je bil, nikjer se ni kregal. Mislim, da ni imel sovražnikov.«

»Kaj vam je rekla Tona, ko je prišla po vas?«

»Da me hoče oče, da je očeta eden udaril. Mati pa je rekla, da je nekdo udaril očeta s koso. Ko sem prišel, je žena jokala ob možu in ga držala. Krv ni sem videl.«

Umorjenčev brat Martin Zagar

izpove večino obremenilno za obtoženo. Sovražstvo kar vse iz moža. Mrzi vse, ženo in otroke bratove. Pripoveduje, da so se med seboj slabo razumeli, zlasti zadnje čase. Dokler je pokojni pošiljal denar, je bilo dobro, potem nič več. Pri hiši je bil večer kreg in pretep.

»Ko sem prišel k bratu na mrvo v podstrešje, je bil že mrtel. Bil sem hud in jezen, obenem pa mi je bilo hudo za bratom. Baba je čepela ob njem in me ni pogledala. Svečo je držala v roki, pa sem jo ozmerjal: »Kaj si naredila z bratom — zdaj boš pa še požgala.« Pa sem zavijtel palico in sem jo udaril!«

Sin Anton Zagar.

»Oče je pil in dobro živel, mi smo pa delali in stradali. Ves denar je zase obdržal, mi smo morali sami skrbeti za vse. Oče me je potlačil, ko sem bil 14 let star in od takrat sem šepav. Enkrat je oče razbil vso posodo v kuhinji, svinjsko meso pa je zakopal v hlev v gnoj.«

Nato prečita predsednik orožniško ovadbo ter mnenje zdravniškega izvedenca dr. Koširja, ki ugotavlja, da je krvava lisa na dotičnem stotaku tako majhna, da se niti ne more točno reči, če je lisa od človeške krvi ali pa kakšna drugačna lisa.

Temelj vse tragedije.

Popoldne so bile zaslišane nadaljne številne priče, katere so v glavnem deljene v dva, popo noma si nasprotna tabora. Da ena in druga skupina v svojih izjavah pretirava, je več ko jasno. Dočim n. pr. ena skupina pravi trdi, da je obtoženka popolnoma verodostojna oseba, ki je vedno govorila resnico, nikdar lagala, se vseskozi dobro obnašala in je bila sploh najboljša ženska na Ižanskem; ki je bila le žrtev svojega moža, pred katerim je vedno in mnogo trpela — pripoveduje prav isto v podobni ali nekoliko drugačni obliki nasprotna skupina o pokojnem Zagarju. Izlučiti resnico iz vseh teh izjav, je silno težka stvar. Ubrati je pač srednjo pot, ki pa jasno in brezdvomno kaže, da se je polagoma naselilo v družino silno sovraštvo, ki je prišlo do izraza mnogokrat v najrazličnejših oblikah. To sovraštvo se je stopnjevalo vse bolj in bolj in končno je moralo priti do katastrofe v najstrašnejši obliki.

In te številne priče, ki prihajajo druga za drugo, so tako medsebojno kakor tudi v odnosu do pokojnega ali obtoženke navadno v prijaznem razmerju. To dejstvo je povdarjeno prav pri vsaki besedi prav pri vsaki priči.

V tem temelji vsa tragedija, ki se danes obravnava pred ljudskimi sodniki.

Nič ni tedaj čudno, če je vlada za potek razprave silno zanimanje med ljudmi, ki se je proti koncu vse bolj stopnjevalo in izoblikovalo v pričakovanje krivdoreka.

Tudi obtožena Ivana Zagar, ki se je cel čas zagovarjala s jokavim glasom, in skozi vse dejanje odločno zanikala ter povdarjala svojo nedolžnost, je proti večeru, ko se je proces nagibal h koncu, začela kazati večje znake razburjenja in je enkrat celo začela glasno jokati, ko se ji je očitalo, da cel čas od smrti svojega moža ni potočila niti ene solze.

Razprava še traja.

Ljubljana

Nočna služba lekarn.

Nocoj vršita nočno službo: Ramorjeva lekarna na Miklošičevi cesti in Trnkoczyjeva lekarna na Mestnem trgu.

Če je mlad postopač suh...

Sličice iz socialnega urada.

I.

»Dobro dan, gospodje!«
»Dobro dan!«
»Prosim, kje dajete podpore?«
»Kdo pa ste?«
»Brezposelni trgovski pomočnik

Nekoliko ur pozneje zabrni v socialnem uradu telefon.

»Tisti, ki ste naročili vozni listek zanj za Smederevo, ponuja listek nazaj in zahteva denar. Mu ga damo?«

»Ne. Vzemite vozni listek, a denar povrnite nam.«

In tako se je zgodilo. 115 Din 75 p so potem razdelili med resnično potrebne brezposelne prosilce.

V okolici Ljubljane strada vdova z desetimi otroci. Sedem jih je nepreskrbljenih. Ima stalno podporo od socialnega urada. Po 50 Din za vsakega otroka na mesec. Po enkrat na dan jedo, hodijo v pomanjkljivi obleki, žive od dobrotosti tujih ljudi. S solzami v očeh prihaja vdova v socialni urad in prosi kruha za uboge otroke.

Dalmatinsko vino in ljublj. voda

Vinska afera se razpleta. — Preiskava je še v teku.

Po ljubljanskih krčmah imajo ljudje sedaj zopet novo važno stvar preresetavati. Ravno kar razkrita vinska afera je sedaj prvi predmet razgovorov pri vsaki gostilniški mizi. Ljubite ji dobre kapljice se jeze: »Ti prevečani Dalmatinci ti, a tako so delali. Lejte, lejte, vse pa pride na dan.« Gostilničar pritrjuje: »Ja, ja, pa naj domač človek potem konkurira. Obnovljeni so še sveži spomini, ko so pred leti dobili Dalmatince, ki je ponarejal vino, in vse druge manipulacije raznih dalmatinskih vinskih trgovcev. Vsako odobrava energični nastop mestnega dohodarskega urada, o katerem je »Slovenec« prvi poročal.

Včeraj se je zglasil naš poročevalec pri gosp. Zupanu, ravnatelju mestnega dohodarskega urada in ga prosil za nadaljna pojasnila o tej aferi.

G. ravnatelj Zupan je izjavil: Preiskava je še v teku. Zedosedaj je ugotovila, da je bila mestna občina pri teh manipulacijah znatno oškodovana. Škoda mestne občine je dosedaj popolnoma krita, tako z garantnimi pismi, ki jih je prizadeta trdila izstavila pri raznih ljubljanskih bankah ter z zaseženim blagom trdila. Moram pa reči, da še nismo ugotovili, za koliko je mestna občina bila oškodovana. Kazen se ni izrečena, ugotovimo pa doseči oglejemo znesek, saj je najmanjša globa določena v najmilejšem slučaju v šestkratnem iznosu prikrajšane davščine.

Radi teh manipulacij ni bil še nihče aretiran. Lastnik trditi Jozo Ninič je sedaj v Šibeniku na svojem posestvu. Poklican je brzojavno v Ljubljano. Manipulacije v Ljubljani je izvrševal njegov zastopnik. S temi manipulacijami sta oškodovana mestna občina in gospodar Ninič. Ta vsaj za denarno globlo, ki jo bo moral plačati. In ta ne bo majhna. Ugotovljeno je tudi ni, za koliko sta oškodovani oblast in država, če sta sploh oškodovani, kar pa ni izključeno. To bo ugotovila komisija, ki ima ravno sedaj sejo.

Dosedanja preiskava kaže, da so dohodarski uslužbenci pri vsej stvari nedolžni, če so pa kaj krivi, so to radi svoje površnosti. Zadnje čase so bile neke spremembe pri uslužbencih, tako, da je težko dognati, kje je krivda.

Preiskava bo trajala še nekaj dni in vam do tedaj v interesu preiskave same ne morem dati nadaljnjih pojasnil. Vendar se preiskava obrača v popolnoma novo smer.

Umrl je v četrtek 13. t. m. za vnetjem možgan učencem II. razreda drž. vadnice Darko Matjašič, edini otrok g. poštnega inspektorja Mirka Matjašiča v Ljubljani. Deček je bil eden najboljših prireditelj in nadarjenih učencev v razredu. Pogreb bo danes popoldne ob pol 3. uri iz splošne bolnice. — Spoštovanim staršem naše najiskrenejše sožalje.

Želja prebivalcev Zabjeka. Prebivalci Zabjeka ponižno prosimo mestni magistrat, naj bi nam privoščil eno samo cestno svetilko. Od 6 pa do jutra je ves Zabjek zavrt v temo, in človek ne vidi niti enega koraka pred seboj. Zadeva je nujna in prosimo, da bi se uredila.

Žene in tržno nadzorstvo. Prejeli smo: Tržno nadzorstvo nima v letošnjih zimskih mesecih preveč posla. Ni blaga, trg spi zimsko spanje, kakršnega ni spalo že dolgo vrsto let. Nadejamo se, da trg zopet oživi v par mesecih. Tedaj se bo prostrani prostor spremenil v živahen uljnjak. Mnogo bo prodajalk in blaga. Tržno nadzorstvo bo imelo zopet več dela. Jajca, mleko in mlečni izdelki, v prvi vrsti presno maslo iz kislja smetana, vse to potrebuje posebno budnega očesa. Saj smo večkrat videli presno maslo polno črnih pik in prahu, v smetani raznih drobnih smeti, a blago se je prodajalo in gotovo tudi prodalo. Kdo naj se pri tem bolje razume nego žena, izkušena in izvedena gospodinja? In jeseni! Koliko je gnilega, pokvarjenega sadja, po katerem se nemoteno pase nešteto muh, a se vendarle neovirano prodaja, seveda le bednejšim slojem, ki si ne morejo kupiti zdravega sadja. Žena, izkušena in izvedena gospodinja se po izkušnji spozna mnogo bolje nego moški, ki se je le teoretično poučil o stvari. Ako pripada ženi katero mesto, je to v prvi vrsti mesto organa tržnega nadzorstva.

Star račun. Koncem meseca januarja je zdravnik dr. Jemec vozil polagoma s svojim avtom po Tržaški cesti. Nasproti mu je prišel neki voznik, ki se je z vozom zadel v avto, mu odbil blatnik, nato pa odpeljal dalje. Dr. Jemec je nato skupno s stražnikom zasledoval notri do Trnovega ni ga pa mogel najti. Dr. Jemec je dal avto popraviti in je plačal račun v znesku 917 Din. Predvčeršnjim pa je nekdo voznika spoznal in ustavil. Mož je priznal, da je s svojim vozom poškodoval avto in je izjavil, da bo škodo poravnal. Ko mu je dr. Jemec poslal račun, pa se je mož uprl in pravi, da tako visokega računa ne bo plačal. Kdo bo plačal, bo odločilo sodišče.

Ogenj v menjalnici. V noči od srede na četrtek je stražnik opazil, da se vali iz menjalnice Rajka Turka v Prešernovi ulici gost dim. Obvestil je gasilce, ki so takoj prispeli, vendar pa niso interverirali, ker je bil ogenj že poprej pogašen. Vnel se je zaboj s smetmi.

Cestno nadzorstvo prosimo prebivalci za Bežigradom, naj se nas vendar usmili in nam spravi hodnika na Dunajski cesti v stanje, da bomo mogli priti v mesto po suhem. Hodnika nista sama blatna, ampak stoje na njih cele mlakuže. — Z enako prošnjo so prišli tudi ljudje, ki uporabljajo Vošnjakovo ulico.

Lizol je nevaren strup. Včeraj popoldne je bila ljubljanska rešilna postaja obveščena telefonično iz Medvode, da je tam neko dekle izpilo večjo količino Lizola. V Medvode je takoj odšel rešilni avto in od tam odpeljal v ljubljansko bolnišnico 21 letno Antonijo Mlakar, služkinjo pri trgovcu Francetu Sajevcu. Mlakarjeva je popoldne izpila izredno veliko količino Lizola in je bila nato ves čas nezavestna. Njeno stanje je zelo nevarno. Kaj je vzrok požrta nezavestnega samomora, ni znano.

Maribor

Vsako leto priredi mariborska orlovska podzveza na Jožefovo svojo akademijo v veliki dvorani »Union«. In vsakokrat z velikim vspohom. Tudi letošnja akademija ima na sporedu prav izbrane telovadne točke, ki jih izvajajo posamezne mariborske orlovske edine. Novost bo zadnja točka sporeda, kjer nastopijo člani z »maršeljso«. Ker je bila običajna vsakoletna akademija mariborskih orlovskih edinic na tehnični višini, je razumljivo, da povprašujejo Mariborčani že sedaj po vstopnicah, ki se dobe v obeh prodajalnah Tiskarne sv. Cirila.

Usposobljenosti izpiti za učitelje in učiteljice osnovnih šol se bodo vršili na drž. moškem učiteljskem v Mariboru od dne 2. maja t. l. dalje. Redno opremljene prošnje za pričetek izpitu morajo priti v roke izpraševalni komisiji za osnovne in njim sorodne šole v Mariboru najkasneje do dne 20. aprila t. l. po uradni poti (upraviteljsko, okrajno glavarstvo). Plemenito bodo obveščeni samo taki kandidati in kandidatke, ki ne bodo pripuščeni k izpitu.

Hišni posestniki v Mariboru se pozivajo, da prijavijo tekem 8 dni davčni upravi v Mariboru tiste stranke svojih hiš, ki oddajajo opremljene sobe v podnajem. V prijavah je navedeti: ime in priimek najemnika in podnajemnika, ulico ter hišno številko stanovanja. Po možnosti naj se tudi navede višina podnajemnine ter poklic najemnika. Zadostujejo prijave na dopisnici.

Iz mestnega avtobusnega prometa. Na Jožefovo bodo vozili vozovi mestnega avtobusnega prometa v Studence v pomnoženem obsegu. Avtobusi bodo vozili do žel. prehoda in sicer po Ruški cesti, mimo kor. kolodvora in po Črtomirovi ulici, ker bo vožnja po Aleksandrovi cesti radi prevelike gneče nemogoča. Če bo kazalo bodo vozili avtobusi po označeni progi že v nedeljo in ponedeljek, sigurno pa v torek na Jožefovo.

Smrtna kosa. Umrl so: 56 letni Josip Turčinovič, uradnik pri velikem županstvu. Pogreb danes ob 16. uri. — Margareta Kraner, posel. hčerka, stara 5 let. Pogreb danes ob triletni na 16. — Ana Celan, zasebnica, stara 71 let. Pogreb jutri ob pol 16. uri. — Jakob Tajman, vinčar, star 69 let. Pogreb jutri ob pol 18. uri. — Pija Kormanova, hčerka uglednega posestnika Ivana Kormana v Rutji na Pohorju, stara 17 let. Prepeljali jo bodo k Devici Mariji v Pušavi. — V Gradcu pa je umrla soproga tukajšnjega uglednega trgovca g. Kormana n. a. Prepeljali jo bodo v Maribor. Pogreb bo jutri ob 16. uri.

Trgovski gremij v Mariboru opozarja svoje člane in občinstvo mesta in okolice, da so trgovine po ministrski uredbi na Jožefovo samo dopolne, na Marijin praznik, dne 25. marca pa celi dan odprti.

Enodnevni tečaj za cepljenje trt se vrši v petek, dne 22. marca t. l. na oblastni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 8 do 12 in od 14 do 18. Potrebni, ki izkažejo to s potrdilom pristojnega občinskega urada, dobe prispevek za hrano.

Mladeniška Marijina družba frančiškanske župnije priredi v nedeljo, dne 17. marca, poučno predstavo »Sv. Vid«. Prireditelj se vrši v Narodnem domu s pričetkom ob pol 17.

K ropu na Meljski cesti. G. Rajko Ločnik se je vrnil iz Grada, kjer si je ogledal slike osumljenih roparjev. Ker pa datirajo slike iz l. 1922 se identifikacija ni mogla ugotoviti. G. Ločnik pojde v kratkem zopet v Gradec, da se bo izvršila konfrontacija z osumljenimi zločinci.

Na dnu. Tukajšnja policija je prišla na sled pravemu brigu nemoralne v Zidovski ulici. Tam je namreč v nekem stanovanju gneznila preko zime družica sumljivih ptičic, ki so se preko dneva tišale doma, zvečer pa so spritale v prosto naravo. Sedaj pa so organi javnega reda pogruntali smer njihovega leta ter jih zaenkrat preдали v bolnico. Pozneje pa se bodo izročile državnemu pravdnstvu v evidenco.

Iz gledališke pisarne. Pri večerajšnji objavi gledališke repertoarja se je vrnila neljuba pomota, da gostuje pri jutrnji uprizoritvi »Poljske krvi« Lubejeva. Naproseni smo, da popravimo označeno pomoto v toliko, da gostuje gđ. Lubejeva pri večerni nedeljski uprizoritvi »Bajadere«.

Celje

Mojim bolnikom v vednost. G. dr. Anton Schwab nam sporoča, da je bil sicer preveden v višjo stopnjo kot sreski referent. Imenovan pa je že pred 30 leti. Da se izogne nespornostim in gnetim škodi in odvajanju bolnikov, izjavlja, da ima kot uradni zdravnik popolno pravico do privatne prakse in da jo izvršuje nepretrgoma tudi glede zobozdravništva, plombarin in ustavlja umetna zobovja še dalje kakor poprej.

Za veliko orlovske akademije, ki se vrši v nedeljo, dne 17. marca 1929 v celjskem mestnem gledališču, je na razpolago le še nekaj vstopnic v Slovaški tiskovni zadrugi.

Za pet let ne sme v celjski okraj, 70-letna nepoboljšljiva beračica Marija Jerin iz Kamnika. Tako je odredilo celjsko srezko poglavarstvo.

Prekinjenje električnega toka. Mestna elektrarna sporoča, da bo v torek, dne 19. marca t. j. na Jožefovo valed snajenja transformatorskih postaj v Celju prekinjen tok od 7 do 15.

Na srečo in živčno belnim priporočamo našo Kofeina prosto praženo kavo.

Sveže čajno maslo in pristne kranjske klobase stalno v zalogi. — ANTON FAZARINC, CELJE.

Sport

DAMSKI SPORT V MARIBORU.

Po osvojitvi naslova državnega prvaka v hazeni po ISSK Mariboru se je zanimanje za damski sport v Mariboru zelo dvignilo. Na iniciativno »Maribor« se bodo v tekočem letu priprili tudi drugi mariborski sportni klubi damskega sporta. »Rapid« je osnoval damsko sekcijo, ki pa bo gojila predvsem lahko atletiko, dočim se s hazenosportom ne bo bavila. »Železnik« namerava letos prirediti hazeno, kar bi bilo pozdraviti, ker sicer »Maribor« v Mariboru ne bi imel za svojo družino konkurenta. Nadejamo se, da ne bo ostalo samo pri besedah!

ISSK Maribor je imel pred kratkim sestanek damske sekcije, ki se ga je udeležilo preko trideset novih dam, ki žele gojiti damsko sporte. Število udeleženk je presenetilo še tako optimistična pričakovanja. Na sestanku so se definitivno določile postavbe treh hazena-družin. Prva družina bo ostala ista kot lani z eno edino spremembo: v golto bo nastopila zopet Zora Strčeva, talentirana vratarica, ki se je povrnila iz Ljubljane. S tem bo odpravljena edina hiba državnega prvaka, kajti prejšnja vratarica Schweigerjeva nikakor ni bila dorasla svoji nalogi. Družina bo morala letos prelomiti marsikak trd oreh. Boriti se bo morala za barve svoje države večkrat s tujimi klubi in bo v državnih

Gospodarstvo

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 8. marca 1929. (Vse v mil. Din.; v oklepajih razlika napram izkazu z dne 28. februarja 1929.) Aktivna: Kov. podlaga 280,7 (—4,6), posojila: menična 1877,1, lombardna 258,5, skupaj 1635,7 (+21,7), saldo razn. računov 380,3 (—85,8); pasiva: bankovci v obloku 5252,3 (+93,6), drž. terjatve 821,8 (+6,8), obveznosti: žiro 396,9, razni računi 183,9, skupaj 580,8 (—168,7); ostale postavke neizpremenjene.

BILANCE IN POČLOVNA POROČILA

Srbsko-švicarska banka, Beograd, ima pri kapitalu 10 mil. 5,3 (5,1) vlog in 22,4 (25,1) tek. računov. Čisti dobiček znaša 1 (1) mil. Din. — Meint. d. d. v Zagrebu izkazuje pri kapitalu 1 mil. Din. 0,08 (0,02) mil. čistega dobička — Premogovniki v Aleksinec dele za 1927/28 zopet 100 frk. dividend. — Dunajski Bodencreditanstalt. Kapital 55 mil. šilingov, vlog 75,5, upniki 637,4 mil., skupaj 712,9 (718,7), čisti dobiček 10,7 (10,7) mil. šilingov, dividenda zopet 15%.

Kristale, d. d., tovarna ogledal in brušenega stekla v Mariboru, je ustanovila, da zadostuje zahtevam domačih trgovskih in obrtnih krogov, v Ljubljani VII (Šiška), Medvedova cesta 38, podružnico, ki je povsem moderno urejena in ki že obratuje. Nadejati se je, da bo tudi poslovanje podružnice odgovarjalo dobremu imenu, ki ga ima naša domača, renomirana trdnja »Kristale«.

Produkcija premoga v drž. rudnikih je znašala lani 1,5 mil. ton; zaloge so znašale koncem leta 29.000 ton. Največ premoga so porabile železnice (80,5%), potem privatna industrija (22,8%), in državna industrija (13,4%).

Fuzija v hrvatski lesni industriji. Na obnih zbiorih bo predlagana fuzija med Narodno šumsko industrijo in Domovinsko proizvodnjo lesa v Zagrebu. — Narodna šumska ima glavnice 12 mil. Din, dobiček 1928 0,3 (1927 0,04) mil., Domovinska pa 5 mil., izguba za 1928 0,1 mil. Din (1927 0,3). Domovinska je itak bila večinski delničar Narodne šumske, ki je tako bila v glavnem pod vplivom budimpeštanskega kapitala.

Tudi belgijski »Trgovinski glasnik« je (najbrže po »Lloyd«) prinesel dosloven prevod našega članka »Papir v letu 1928«; seveda je prevod brez navedbe vira, kar ne smatramo za korektno časnikarstvo.

Kartel donavskih paroplovnih družb. Ze dalj časa so se vršila pogajanja med donavskimi paroplovnimi družbami glede enotnih tarifov. Najprej so se kartelirale: Južnoameriški Lloyd in Bavarski Lloyd, donavska paroplovna družba na Dunaju in ogrska rečna plovba. Sedaj se pogajajo tudi s Čehi, Romuni in Jugoslavlani. Tako bo odpadla medsebojna konkurenca; tarife za navzgor bodo ostale neizpremenjene, za navzdol po Donavi pa se zvišajo za 10%.

General motors kupuje Opela. Vrše se pogajanja med General motors in vodilno nemško avtomobilsko trdnjo Opel za nakup nemške tovarne za 125 mil. mark (75% delnic).

Nova podružnica Hmeljarskega društva. V smislu novih pravil Hmeljarskega društva v Zalcu, se je ustanovila podružnica Hmeljarskega društva za Polzele. Pristopili so skoro vsi bivši člani društva, pa še precej novih, tako da šteje podružnica že nad sedemdeset članov. Število še vedno raste. V sedanjih težkih časih bodo hmeljarji našli pomoč le v pravi stanovski organizaciji. Predsednikom podružnice je izbran Vinko Zagorčič, posestnik v Podvinu, tajnik Franc Turnšek mlajši.

Mednarodni velesejem v Bruslju se vrši od 10. do 24. aprila t. l. Znano je, da se belgijska industrija z velikim uspehom uveljavlja na svetovnem trgu. Obiskovalce iz naših krajev bo zlasti zanimala obsežna razstava tekstilne industrije, stekla, kemične industrije, puškarstva in strojne industrije. Legitimacije se dobe pri belgijskem konzulatu v Ljubljani.

Borza

Dne 14. marca 1929.

DENAR

Devizni promet se je danes gibal v srednjih mejah: Narodna banka je intervenirala v devizah Praga, Newyork in deloma Curih, dočim je bilo nekaj privatnega blaga zaključenega v devizah Dunaj, Trst in deloma Curih.

Zagrebo. Amsterdam 2279,50—2285,50, Berlin 1350,50—1353,50, Budimpešta 991,87—994,87, Curih 1094,40—1097,40, Dunaj 798,94—801,94, London 276,18—276,98, Newyork 56,76—56,96, Pariz 221,55—223,55, Praga 168,33—169,13, Trst 297,35—299,35.

reprezentančnih sama zastopala našo državo. Ze v Binkoštih bo nastopila proti reprezentanci ČSR. Tekma se bo vršila v Mariboru. Družina namerava prirediti turnejo po naši državi. Razen tega se bo odzvala pozivu praške »Slavije«, ki jo je na lanskem gostovanju po Jugoslaviji povabila na turnejo po Čehoslovashki.

Poleg hazene bo gojil »Maribor« tudi druge damske sporte predvsem lahkoatletiko. Vse članice se bodo udeleževale tedenskih ritmičnih vaj pod nadzorstvom strokovnjakinje gđ. Pečnikove. Program prava države je vsekakor zelo obširen in bo zahteval mnogo žrtve za dosego čim častnejših uspehov, ki mu jih iz srca želimo.

Službeno iz LNP. Dvigne se z današnjim dnem začasna zabrana igre SK Celja, objavljena dne 16. februarja, ker je klub medtem poravnal naloženo mu globo. — Odobri se prijateljska tekma Ilirija: Rapid dne 17. t. m. v Ljubljani. — Novi naslov SK Natakarija: Kavarna »Emona«, g. V. Roje. — Seja upravnega odbora se vrši danes, v petek ob 20 v kavarni »Emona«, I. nadst. — Tajnik I.

Šmuka tekma prvakov v Bohinju, ki se vrši dne 17. t. m., bo največja tekma v letošnji sezoni. Poleg številnih prijav naših najboljših prvakov se udeležijo tekme tudi naši vojaški smučarji ter se računata s startom skoro 50 smučarjev. Za tekmovalce so predvidena krasnata darila in originalne diplome. Tekmam bodo prisostvovali poleg predsedstva Saveza tudi komandant dravske divizijske oblasti general Nedić in komandant obmejne čete podpolkovnik Ožegović. Start je določen na prilično pol 3 zjutraj, vsekakor pa po prihodu tržaškega prvaka, s katerim se Blejci in Jeseničani lahko še pripeljejo. Proga bo šla na Nemški rovt pod Ribniški planino, čez Strmo planino in skozi Strže na Bistrico. Start in cilj bosta pri žagi Imnaz.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

14. marca 1929.

	povpraš.	pon.	srednji	ar. 13. III.
Amsterdam	—	2282,50	—	—
Berlin	—	1352,—	—	1352,—
Bruselj	—	790,90	—	—
Budimpešta	—	993,37	—	993,—
Curih	1094,40	1097,41	1095,90	1095,90
Dunaj	798,94	801,94	800,44	800,44
London	—	276,58	—	276,56
Newyork	56,76	56,96	56,86	—
Pariz	—	222,55	—	—
Praga	168,33	169,13	168,73	168,75
Trst	297,35	299,35	298,35	—

Beograd. Amsterdam 2279,50—2285,50, Berlin 1350,50—1353,50, Bruselj 789,40—792,40, Budimpešta 991,87—994,87, Curih 1094,40—1097,40, London 276,18—276,98, Newyork 56,76—56,96, Pariz 221,55—223,55, Praga 168,33—169,13, Trst 297,35—299,35.

Curih. Beograd 9,125, Berlin 123,35, Budimpešta 90,625, Bukarešt 3,065, Dunaj 73,04, London 25,235, Newyork 520, Pariz 20,305, Praga 15,39, Trst 27,25, Solija 3,75, Varšava 58,80.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12,4975 (valuta) 12,44, v Londonu, Newyorku in v Pragi neizpremenjeno.

VREDNOSTNI PAPIRIJI

Ljubljana, Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 126 den., Prašedionca 850 den., Kred. zavod 176 den., Vevče 120 den., Ruše 260—280, Stavnica 50 den., Šešir 105 den.

Zagreb. Drž. pap.: voj. škoda ar. 424—425,50, kasa 424—425,50, termini: 3. 423,50, 4. 428,50—429,50 (429,50), 12. 457,50—461, 7% invest. pos. 90—91 (90—90,50), agrari 53—54,75 (54). Bančni pap.: Hipo 56—56,50 (56), Poljo 17,50—18,50, Kreditna 93 d., Jugo 94—96, Lj. kr. 126 d., Medjun. 57, Nar. 7125—8150, Prašed. 850—860 (850), Srpska 156—160 (156), Zem. 140—142, Ind. papirji: Gutmann 200—205, Slavonia 5—5,50, Slavex 100—101 (100), Danica 155—165, Drava 460 b., Sečera 465—475 (470), Osj. ljev. 180—190, Brod. vag. 300 b., Union 194,50—195, Isis 20—24, Ragusa 500—505, Trbovlje 465—470 (465), Vevče 120 d., Piv. Sar. 215 d.

Beograd. Narodna banka 7125, 7% inv. pos. 90,50—91, agrari 54—55, vojna škoda 424—425,50, 4. 431—440, 5. 434.

Dunaj. Podon.-savsko-jadr. 80,25, Wiener Bankverein 24,50, Bodencredit 108,90, Creditanst. 58,50, Escompteges. 23, Zivno 139, Union 90,35, Aussiger Chemische 250, Slavonia 0,59, Mundus 186, Alpine 40,10, Trboveljska 58, Kranj. industr. 36,90, Prager Eisen 491,50, Leykam 8,50, Rima Murany 118,75.

Les

Na ljubljanski borzi sta bila zaključena dva vagona bordonalov. Tendence neizpremenjena.

Zito

Hosa se danes ni nadalje razvijala, tendence je pa še nadalje čvrsta in za pšenico se zahteva 255 na gornjebaskih postajah. Koruza se trguje po 277,50 v Bački in Sremu, medjimurska inzulanka velja 290 nakl. post. Nabavi se laplatska koruza za julij-avgust po 300 Rakek ocarinjena. Promet je v splošnem precej živahen. Tudi za pšenično moko se zanimanje veča in cena je poskočila za srednjedobro baško znamko na 355—360 nakl. post. Otrbi baški neizpremenjeno notirajo 185—190 nakl. postaja.

V Ljubljani notirajo:

Deželni pridelki (vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt): pšenica bč. 305—307,50, marec 305—307,50, april 310—312,50, maj 315—317,50, moka 0g vag. bl. fko Ljubljana plač. po prejemu 420—425, bč. času prim. suha 317,5—320, april 330—335, amer. Jellow 325; ječmen bar. 345—347,50, bč. 330—332,50, oves bč. 305—310.

Zaključen je bil 1 vagon moke. Tendence čvrstejša.

Novi Sad. Pšenica bač. 250—250,50, par. Vršac 242,50—245, ar. 250—255, oves 252,50—257,50, koruza 272,50—275, bač. 4. 285—290, sr. 272,50—275, ječmen 255—260, pol. 270—280, moka 0g 345—355, št. 2 325—335, št. 5 305—315, št. 6 282,50—287,50, št. 7 270—280, št. 8 210—215, otrobi 185—190, ban. 182,50—185. Promet: 37 vag. pšenice, 10 koruze, 22 moke, 2 otrobov.

KRALJ ROKKE NA DUNAJU

Te dni, soboto in nedeljo, gostuje na Dunaju Rigoulot, najmočnejši atlet, kralj rokke imenovan

Sveta življenje in vrvenje

V boljševiškem raju

Gospa Thompsonova je napisala zanimivo knjigo o Rusiji. Bila je tudi na vasi in z nepopisnim začudenjem opisuje, kako se preganjajo kmetje, če zaslužijo petdeset dolarjev letno kot — buržuji! Geslo: »Ne sme biti kmetije brez konja!« je še vedno med zračnimi gradovi. Počastni vtis naredijo dolge vrste žensk, ki se nastavijo pri zdravniku, da jim odpravi plod: za to je tudi potrebno spricevalo revnosti. Šolstvo, vojska, na tleh ležeča industrija, neštivilna podivjana deca — vsa ta vprašanja so obdelana v posebnih poglavjih, ki ovržejo uradne številke sovjetov, ki varajo svet o resničnih razmerah v Rusiji kakor je svojčas varal Evropo caristični režim. Posebno poudarja pisateljica splošni strah pred vojno, posledico »duševne osamljenosti sedanje Rusije«. Obenem s strahom pred politično, povsod navzočo Upravo ali tajno policijo je strah pred vojno najbolj značilen za sovjetsko Rusijo našega časa. Kakor mrko humoresko popisuje večja poročevalka »New York Evening Post« moskovski Grand Hotel, kjer se nastanijo tuji. Natrpan je z dragocenim pohištvom in bronom iz nekdanjih palač, toda ni mogoče dobiti snažne brisače namesto nepopisno umazane, ki tudi kaže vezeno krono, spomin na nekdanjega lastnika. Pri pojedini v zunanji komisarjatu so priredili gostom razstavo — ruskih ikon. Uradnik, ki je razkazoval tujcem svete podobe, je posebno hvalil neko starinsko Kristusovo sliko, poudarjal je njene »valutne prednosti«. Ameriški ljubitelji bi za njo plačali, kolikor hočemo, se je pobahal. Knjiga zapusti globok vtis.

Omenim še obupno krvavo rusko knjigo J. Bezsonova »Dvajset šest ječ in beg iz Solovk«. Avtor, kateremu se je posrečilo zapustiti obupni »otok solza«, popisuje svoje sotrpine v temni, ledeni, smrdljivi ječi ob tečajnem krogu in posebno omeni skupino telesno in duševno krepke zdrave mladine, katero je tam našel. »Zakaj so vas zaprli?« sem jih vprašal. »Mi nismo proti revoluciji, temveč samo proti materijalizmu. Nismo ne rdeči, ne beli, sinji smo, Kristusovi... Sledili smo samo Kristusovi naukom. Nas je veliko, in vemo, da bo drugače, ko se zedinijo vsi Rusi, doma in v tujini, s Kristusom... Saj se bodo še komunisti skesali in se povrnil k Odrašeniku. Ne more biti drugače! Naj reče vsakdo: »Kristjan sem!«, potem: »Rus sem!« in šele nazadnje: »Jaz sem republikanec ali monarhist!« Ko bodo vsi to storili, takrat napoči nova doba in prestane Rusija svojo krvavo preizkušnjo.

Pred kratkim so objavili ruski judje v Združenih državah protest zoper versko preganjanje na Ruskem. Komunistična Evsekcija (judovski odsek Internacionale) je odgovorila z ukrepi zoper judovsko nacionalno in versko življenje. Umetniki znanega gledališča Habime (nastopajo je tudi v Zagrebu), ki se nahajajo na inozemskem gostovanju, niso dobili dovoljenja za povratek na Rusko in so zdaj obsojeni na emigracijo. V Kijevu so razpusile oblasti judovsko versko občino in odpovedale stanovanja vsem štirim mestnim rabinom. Istočasno je bil zaprt ešibot (bogoslovje) v Nevelju, edino talmudistično semenišče na sovjetskem ozemlju. Petorica rabincev: Polockoj, Levitan in drugi je prejela obtožnica, ki jim očita rovarjenje zoper sovjete, »pokvarjanje mladine s prepovedanim veroukom« in hujškanje prebivalstva. Te odredbe so izzvale veliko razburjenje med dobrimi judi v tuzemstvu in inozemstvu.

Pisatelj Harder, baptist, ki se je rodil na Ruskem in tam bival 40 let, je napisal knjigo

Voditelja »Krasinove« ekspedicije v Berlinu. Levo profesor Samojlov, poveljnik »Krasina«, ki je rešil po nad vse požrtvovalnem boju z ledom Nobilevo ekspedicijo; na desni pa pilot Čuhnovski, ki je na svojem poletu odkril ardeči šotore Nobila.

»Religija v rdeči Rusiji« (Wernigerode am Harz, 1929), ki je vse kaj drugega ko sovjetom neprijazna. On prinaša grozovite številke o propadanju šolstva, s katerim se boljševiki tako bahajo. Pretresljivi in iz globine življenja zajeti so Harderjevi podatki o ženskem in otroškem vprašanju. Navaja tako strahovita dejanja, da se jih sploh ne upamo ponoviti. V Moskvi je n. pr. neki srednješolski profesor skuhal hladetino iz človeških kosti, da prepiča dijake o »bedastosti pravljice, ki se nanašajo na tako zvano dušo«. Nekaterim otrokom je slabo prihajalo po tem kosilu, a vendar so izjavili predstojniki, da dela nastop modernega ljudozorca vso čast njegovemu prepričanju!

Borba proti tipom »iz nižnj življenja« v sov. Rusiji

V svoji drami »Iz nižnj življenja« je Maksim Gorki ovekovečil tako imenovane »huligane«, to je najbolj pokvarjene tipe v človeški družbi. Takih tipov ne manjka tudi v Sovjetski Rusiji. Nasprotno, vojna, slabe letine so številno »huliganov« tako povečale, da so postali splošno zlo v Sovjetski Rusiji. Časopisje se zelo bori proti temu. Rezultati te borbe pa so zelo mali. V nekem časopisu opisuje avtor tipe sedanjega časa in način borbe proti njim.

Poroka udeleženca Nobilejeve ekspedicije Zappi-ja se je vršila dne 9. marca v Lausanni. Kakor znano se je Zappiju očitalo, da je zakrivil smrt švedskega raziskovalca Malmgrena. Govorilo se je celo, da je pustil Zappi Malmgrena nagega na ledu. Mariano, ki je oba spremljal, je dosedaj o takratnih dogodkih molčal. Sedaj se je udeležil Zappijeve poroke kot prič. Vidimo ga na levi sliki z bergljami, ker so mu po ekspediciji morali odrezati nogo. Na desni sliki Zappi z nevesto.

Dopis pričanja z opisovanjem karakteristične slike iz petrograjskega predmestja: Brleča luč, katere svetloba se odbija od nečitljive firme male krčme, le malo osvetljuje blatno ulico. Pust, temen in žalosten večer mestne periferije. Na trotoarju odseva klina finskega noža in rdeča kri je razlita. V mraku se čuje žvižg sovjetske garde. Svet se pričanja zbirati: ubili so človeka.

Mnogo se govori o ruskih apaših, o propalih ljudeh in potepuhih, ki ne dajo miru nobenemu človeku, napadajo jih in zelo pogosto ubijejo prvega, ki je prišel mimo njih, in to brez vsakega vzroka, samo iz želje, da ubijajo. Taka razbojništva so se pričela najbolj razširjati v l. 1926. Od takrat se »huliganstvo« stalno razvija in postaja veliko socialno zlo, ki zahteva odločno borbo. Kljub organiziranemu odporu se ti zločini še vedno množe, in celo mnogo stražnikov je padlo kot žrtev teh zločincev. Zelo pogosti so tudi požari.

Vedno ostrejši koraki so bili potrebni. Na drugi strani pa se je povečala kulturno-prosvetna propaganda med delavstvom in kmečko mladino. To je malo pomagalo, vendar pa je nevarnost še vedno velika in »huliganski junaki« še vedno ubijajo in ropajo po mestnih bulvarih in temnih kmečkih ulicah, po krčmah, kinematografih, v delavskih klubih in vaških čitalnicah.

Kdo so ti »huligani«? Kakšen je socialni, psihološki izvor »huliganstva«? Preiskave proti obtoženim radi takih razbojstev so omogočile, da se ugotovi približen tip »huligana«. To je navadno mladenič 20 do 25 let iz malo kulturne in ubožne družine. Vsak od njih je že mnogo preživel v svojem življenju. Svetovna in meščanska vojna sta mu pokvarili otroška leta. Alkoholič. Nima nobenih ciljev, niti višjih interesov. Dela malo. Nervni sistem je pokvarjen. Otroci brez nadzorstva, sirote in mladi potepuhi, to je kader za »huligansko« organizacijo. S »huliganstvom« se bavijo največ ljudje ali skupina ljudi, ki mislijo, da so ponižane. Njihov edini cilj je, da pridejo do lahkega zaslužka. »Huligani« so organizirani v posebne »kružoke« s posebnimi pravili. V Kijevu je bila n. pr. lanske leto odkrita organizacija, ki se je imenovala »Združenje dekadentov-huliga-

nov«. To organizacijo so že leta 1925. ustanovili akademiki. In ona je hotela izdajati svoj list, ki bi se imenoval »Fata morgana fata morgani«. Marx, tako je pisano v njihovem programu, je apostol ponižanih in razžaljenih. Mi pa, dekadenti, smo njegovi učenci in imamo aristokratski značaj. Iz te organizacije so se razvile še druge. Zelo pogosto najdemo organizacije potepuhov, ki imajo tudi svoj »osrednji odbor potepuhov«, ki je svojim članom izdajal posebne legitimacije. Policija je samo lanske leto zaprla 100.000 potepuhov, ki so imeli te legitimacije. Sodišča brezobzirno kaznujejo vsakega člana.

Vsestranski pustolovec

Pred sodiščem v Kornneburgu je te dni stal 37 letni mož Anton Jakob. Ta možakar tekom vsega svojega življenja ni nikdar prijel za nobeno delo. Zato pa je tem bolje razumel, živeti na stroške lahkomijselnih ljudi. »Deloval« je skoraj v vseh balkanskih in srednjeevropskih državah. Letošnjo jesen pa je bil v Avstriji. Ima zelo dober, sugestivno delujoč nastop. Svoje žrtve si je izbiral najraje v akademsko naobraženih krogih, v katerih se je s ponarejenimi dokumenti predstavljal kot štirikratni doktor. Po politični pripadnosti svojih žrtev je uravnaval tudi svoje prepričanje, pa je enkrat nastopal kot navdušen socialdemokrat, drugič kot Velenemec ali krščanski socialist. Protestantso duhovščino je iznenađil s podrobnim poznavanjem Luthrovega življenja. Pri katoliških duhovnikih se je navduševal za katoliško vero in namigaval na resno voljo, konvertirati. Godbenikom je znal pripovedovati o vseh močjih mojstrih. Gospodarskim krogom je obljubljal velike izvozne služke. Itd. Izdajal se je za veleposestnika. Na podlagi, seveda ponarejenih pisem dokazoval

Svetovni rekorder Segrave. Znanj angleški avtomobilski dirkač major Segrave je dosegel s svojim avtomobilom »Zlata pušica« hitrost 370 kilometrov na uro. S tem si je osvojil svetovni rekord, ki je znašal 233 km.

pijanosti. Tako je policija ugotovila, da se piše Souba Rudolf Rozkon. Oba vlomilca sta bila dobro znana v dunajskih vlomilskih krogih in sicer Rozkon kot ta »Beli«, Halzar pa kot »Fredy«. Oba sta bila vedno elegantno oblečena, kakor se danes sploh vsi mednarodni lopovi večjega formata odlikujejo po svoji eleganci. Tako gre »kšeft« mnogo bolje.

Kakor je izjavil »Fredy«, sta odpotovala oba prijatelja tuje lastnine v Prago dne 6. t. m., da izvršita kak dober »kšeft«. Kakor je sedaj policija ugotovila, sta nekaj časa tudi res izvrševala dobro svoj posel. Tako sta dne 9. t. m. vlomila v železno blagajno Združenih praških špediterjev ter dobila tu 25.000 Kč. Nato sta vločila v železno blagajno Fischmanna, kjer sta zaslužila 5000 Kč in nekaj dragocenosti. Nato sta skušala vlomiti še v blagajno trgovca Hessa, kar se jima pa ni posrečilo in sta zaplenila le dve ženski uri.

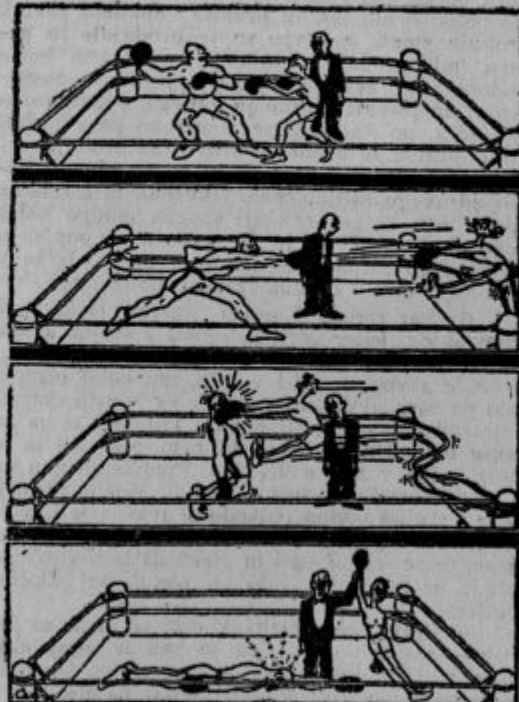
Ob vlomilca sta imela prvovrstno vlomilsko orodje ter sta bila tudi dobro oborožena. Imela pa sta tudi v Pragi svoje pomočnike in enega je policija že aretirala. Njegovo ime pa policija še ni izdala, ker upa, da odkrije še druge pomagače. Pri zasledovanju te mednarodne tolpe sodeluje tudi dunajska policija in upati je, da bo to sodelovanje rodilo najlepši uspeh.

Tri senzacionalne iznajdbe v enem tednu

Danskemu inženjeru Verhagenu se je po dolgoletnih poskusih posrečilo iznajti neko novo kovino, ki ima to lastnost, da je raztegljiva kakor gumi. Poleg tega je ta kovina tako lahka, kakor aluminij. Tej iznajdbi pripisujejo ogromno važnost, posebno za industrijo.

Druga, za tekstilno industrijo važna iznajdba je »rastlina«, ki jo je po dolgih križanjih vzgojil neki Anglež. Strokovnjaki trdijo o tej umetni rastlini, da bo značila popoln preobrat v tekstilni industriji, ker producira v veliki množini lan in druge, za tekstilno industrijo potrebne snovi.

V Ameriki pa so iznašli novo, strašno morilno snov, tako imenovane smrtonosne žarke, ki imajo tako moč, da na veliko daljavo raztopijo 100 metrov debelo svinčeno ploščo in uničujejo vsako živo bitje.

Nepričakovan konec bokserskega boja.

Ce poznajo živali belokožce? In kako? Ne razlikujejo samo natančno med človekom in živaljo, temveč tudi med belokožcem in črncem. Celotni stari samci med levi, biki in sloni napadajo črnce le redko. Belega človeka skušajo ubiti, ker on je sovražnik.

Zlasti je divji na belokožce in njegovo puško zviti slon in še bolj premeteni zamorski bik. Nastreljen bik zbeži v goščavo, potem pa se obrne na stran in gre naprej proti kraju, odkoder je padel strel. Tu čaka, tih ko miš, da gre lovec, vesel svojega uspeha, mimo njega. Nato pa ga napade nenadoma od zadaj.

Za duha in srce

Postlunica Bernarda Shawa Poljakom

Znameniti angleški dramatik in satirik Bernard Shaw je nedavno napisal prolog k »Cezarju in Kleopatrin« in sicer je bil ta prolog napisan specialno za poljske odre in je namenjen »novodobnemu poljskemu občinstvu«, kakor pravi avtor v uvodni scenični opazki. Poljaki so bili veselo presenečeni, ko je dospela do njih ta senzacionalna vest. Njihovo navdušenje za Shawa pa se je precej ohladilo, odkar so prinesle »Literarne vesti« omenjeni prolog v poljskem prevodu Florijana Sobienowskega. Jezni niso samo na Shawa, kateremu očitajo in zamerijo, da ne pozna poljskega življenja in zgodovine, ampak tudi na prevajalca, ki ni poučil Angleža o težki zmoti, v kateri se glede Poljakov nahaja.

V resnici je pričujoči prolog pisan v ostrem, pokroviteljskem tonu, čeprav se iz literarnega vidika mora priznati, da je odlično pisan in da razodeva velike sposobnosti in duhovitosti misli in v prozosti sloga. Položen je v usta egipčanskega boga Ra, ki izprej svojega svetišča v Memfidi kot »častljiva postava z jastrebovo glavo« govori Poljakom, katere takole nagovarja: »Umolknite in poslušajte me, nepoboljšljivi sinovi nekdanjega velikega naroda.« Nato razvija analogijo med starim in novim Rimom in sodobno Poljsko. Nasproti si stojita ob času preloma Pompej in Cezar, prvi zastopnik starega, imperialističnega Rima, drugi stoječ na strani bogov, katerih pota so pota modrosti... »In zgodilo se je potem, kar se je zdelo nemogoče: duh človekov je zmagal nad krvjo in železom, ki se pri vas še vedno visoko čenita.« In nato jih opominja: »Ne dajte, da bi šel mimo vaših ušes ta opomin, vi, kateri bi radi bili deležni Pompejeve slave, če bi vam moštva zadostovalo; vojna je namreč volk, ki zavija tudi pred vašim pragom.«

Po vsem tem je pač lahko razumljivo, da je Shaw zadel v sršenovo gnezdo in da so Poljaki nezadovoljni z angleško lekcijo.

Einstein je judovskega pokolenja, rojen je v Ulmu, bil je od leta 1894. v Švici, 1909 je postal profesor na politehniku v Curihu, nekaj časa je bil v Pragi (1910). Leta 1913. pa je postal član berlinske akademije znanosti ter predstojnik instituta cesarja Viljama za fiziko. Poleg tega predava Einstein kot honorarni profesor na berlinski univerzi. L. 1921. je prejel Nobelovo nagrado za fiziko. Zanimivo je, da predseduje Einstein nemški ligi za »človeško pravo« (Deutsche Liga für Menschenrechte), v sličnih humanitarnih zadevah je že večkrat odločno zavzel svoje stališče.

Zbori št. 1.

»Zbori«, ta naša izvrstna revija nove zborovske glasbe, so sedaj stopili v svoj peti letnik. Poročeni iz nujne potrebe dajati vedno sveže hrane našim zborom, ko so pa založniki tako zelo skeptični za posebne izdaje, nam je v štirih letih obstoja revija v uredništvu pevovodje g. Zorka Prelovca nabavila presenetljivo množino zborov pestrega značaja in vedno boljše kakovosti. Vršila je poiztivovalno delo za stvar, to moramo na glas povedati, zakaj za takšno majhno ceno dati toliko — to je že skoro več kot ljubezen do stvari in žrtvovanje zanjo!

Zato pa Bog ne daj, da bi nam Zbori zašli v finančne težkoče. Vsak pevec, vsaka pevka, kaj šele vsak, prav vsak slovenski pevovodja in organist, društvo, učitelj, cerkev, bi se morala naročiti nanje, radi njih kvalitete in zato, da se to poiztivovalno delo podpre. Krepro sežite, pevci po Zborih, to je Vaša revija, Vaš kruh!

Št. 1. je zunaj okusno opremljena v novi barvi in prinaša v glasbeni prilogi na 8 straneh štiri nove zборе: M. Hubadovo novo preredbo državne himne »Bože pravde«, Jos. Pavčičevo preredbo B. Ipavčeve »Ilirija oživljena« (koniec: svojih otrok s povdar-kom na »jih« me preseneča!) in »Pesem o kapitanu« (O. Zupancič), (istotako me preseneča vulgarni »sant« vesek v 4. taktu, sicer elektna peljava basa, ki ga ostali spremljajo) ter O. Devov moški zbor »Svetla noč«.

Glasbeno-književna priloga prinaša I. Peruzzi-jevo pesemco »Srečanje«, članke »Oskar Dev« — šestdesetletnik, dr. Pavla Kozine začetek razprave o »Antonu Nedvedu, prvem slovenskem glasbenem učitelju in njegovih učencih.« Prav, da se spominimo zaslužnega Nedveda ob stoletnici njegovega rojstva! Članek bo vsakomur dobro došel. Prof. Vasilij Mirk poroča o Tržaški Glasbeni Matici. Slede društvene vesti, glasbene novosti ter koncertna kronika. Stevil-ka je lepo urejena. Prav je, da je opustila ekscerpte iz revij, ki jih itak vsi ostali naši listi prinašajo. Vzelo je mnogo prostora.

Sežite po Zborih vsi!

Prof. Matija Murko je bil na ustanovni seji odbora za sklicanje 1. kongresa slovenskih jezikoslovcov v Pragi izvoljen za predsednika odbora. — Kongres obeta biti zelo obiskan.

Hrvatska Prosvjeta, izbrano lepa književna revija hrvatske katoliške struje, prinaša v 2. številki razum zanimivih člankov (Cvijete iz španjolske mistične dubrave) in nadaljevanja romana Feminist od Vlad. Deželica ml. lepe grafike Kumana ter portrete piscev, med njimi našega Pregija, ki ga je napisal g. Ljuba Maraković.

Bogoslovski Vestnik, leto IX., zvezek II., prinaša: Lukman: Kartuzijana Sifrida iz Jurklostra »Commendacio celice«; Bren: Boj za porulunkulski odpustek v ljubljanski škofiji. — Praktični del. — Slovestvo. — Ocene. — Papež o katoliški akciji.

Geneviève Duhamel: »L'espace d'un matin«. Veliko zanimanje zbujajo v francoskih književnih krogih poslednji roman mlade pisateljice Geneviève Duhamel, v katerem opisuje z nežno ljubeznijo življenje duhovnika-čuenjaka. Mnogo je na svetu duhovnikov, ki so odlični čuenjaki, zato je prav, da srečamo kdaj tudi v svetu domišljije takega človeka. Napak bi bilo zahtevati, da bi obdelovali romanopisec zgolj podobne pojave, vendar je razveseljivo in velika zasluga Duhamelove, da je posvetila svoj poslednji roman baš temu toliko zanimivemu in tako malo uvaževanemu predmetu. — Pri nas je zopet Ivan Pregelj, ki je sicer skrom-nemu, pa vendar za našo znanost zaslužnemu žup-niku »Petru Pavlu Glavarju« postavil lep in trajen spomenik. — s. s.

tipičnem pridelku, oglasite se in vpišite v novo za-drugo. Prav iskreno hvala ste dolžni oblatnemu odboru za naklonjenost in prvo pomoč.

Sneg za leto še ni minul, vendar se kaže že suha zemlja osobito po bregovnem svetu. Samo da ne bi bilo kakih slabih in hudih dni, ko ljudje tako zelo potrebujejo legega vremena, da si bodo mogli kaj storiti, ker delo je zelo zastalo.

Kaznovana ničemerunst, igrica v dveh de-ja-njih, ki so jo priredila dekleta preteklo nedeljo v dvorani, je prav lepo izpadla in razveselila gledal-ce, da so iz srca nasmejali. Dekleta, le tako na-prej! Naj pa prihodnjič fantje pokažejo, kaj znajo.

Ptuj

Telovadno društvo »Orel« v Ptuj priredi dne 19. marca na Jožefovo v Mestnem gledališču telovadno akademijo s krasnimi prostimi vajami in ginitivim simboličnimi nastopi. Pridite pogledat, da se pripravite o našem delu v pretekli zimski sezoni.

Prosvetno društvo v Ptuj priredi predavanje o Kristusovem življenju in trpljenju, ki ga bo pona-zoroval velikanski film »Kristus Kralj«. Prireditel-se bo vršila v mestnem gledališču v dneh 22., 23. in 24. marca t. l.

Glasbena matica v Ptuj. Klavirski trio Stöhr-Pahor-Sedlbauer bo priredil v soboto 16. t. m. dvorani Glasb. matic koncert češke glasbe v pro-slavo 25 letnice smrti Ant. Dvořaka. Spored: 1. Ant. Dvořak: Trio Dumsky, op. 90; 2. B. Smetana: Trio g. mol, op. 15; 3. J. Suk: Trio es dur, op. 2. — Kon-cert se bo vršil pod pokroviteljstvom češkol. kon-zula g. dr. Fr. Resla. Tem potom obveščamo one, ki so dvignili vstopnice za »Zikov« koncert, da iste ne ve-ja-jo za sobotni koncert. — Ravateljstvo.

Št. Jernej na Dolenjskem

Poštni avto in zagrebški »Tapred« zopet redno vozita. Samo to je nerodno, ker oba vozita skoro istočasno v obe smeri: proti Novemu mestu in proti Brezici.

Umrli je dne 12. marca na Dol. Vrhpolju užit-kar Jože Kuhar. Prejšnjo nedeljo je bil še sam v Pleterjih, kjer je opravil velikonočno spoved.

Konsumno društvo prav lepo napreduje, od-kar je v rokah novega načelnika in novega poslo-vodje. Ko bi bil vedno tak promet, kot je sedaj, bi že davno bilo v svojih prostorih.

Revizija agrarnega zakupa. Okrožni agrarni urad je izvršil v sredo, dne 13. marca revizijo agrar-nega zakupa, ker so se nekateri interesi pritožili, da se jim godi krivica. Nekaterim se je oduzele, kar so imeli v zakupu in bodo dobili potrebnejši in revnejši. — Nadarbinski mlin je prevzel na dražbi g. Jože Špillar. Ga priporočamo. — Pošta, kot smo naknadno zvedeli, postane vendar-le pogodbeni in sicer s 1. aprilom t. l.

Kočevje

Kakor smo že poročali, je letošnja zima, ki nima primere v zgodovini, tudi v Kočevju in oko-li veliko človeških žrtve. V zadnjem času so umrli v Kočevju in bližnjih vaseh: Jožeta Röthel, stara 69 let, Marija Eppich, stara 72 let, Antonija Jonke, stara 79 let, Ana Skubec, stara 75 let, Marija Verderber, stara 80 let, Ivan Kump, star 73 let, Magda-lena P. ut, stara 65 let, Helena Gode, stara 83 let in Jože Gasparič, star 76 let. Kakor videti, same stare grče. — Kakor poročajo, je kupila kočevska posojil-nica in hranilnica hišo g. Bartelma-Oswaldovo za 800.000 Din.

Radio

Radio - Belgrad. Amater nam piše: »Ko sem iz večeršnjega »Slovenca« doznal, da je belgrajska oddajna postaja že v obratu, sem se koj zvečer lotil naloge, da jo poiščem. Stvar se mi je takoj posrečila, našel sem Belgrad na valu 452 m. Javila se z be-sedami: »Halo Beograd, halo Beograd!« Med po-samcnimi točkami se napove program razen v srbohrvaščini, še izmenoma enkrat v nemščini, dru-gič v angleščini, francoščini in tudi v esperantu. Napovedovalec pove tudi valovno dolžino nove po-staje v teh jezikih. Program so tvorile od 11 dalje, pevske točke, harmonika solo in koncertne točke radio tria. Med izvajanji so bile prečitane časopisne vesti. Malo pred koncem oddajanja so bili vsi poslušalci naprošeni v francoščini, da javijo, kje, kako in s kakšnim aparatom so slišali postajo. Ko-nee emisije je bil ob 1. Postaja se žuje dobro, nor-malno v zvočniku, ima pa precej močan fading. — Amaterji, ki jo bodo iskali, jo najdejo med Rimom in Celovcem.

Ljubljanska postaja »Reskete-preskete« neha oddajati. Našim ljubljanskim poslušalcem se bližajo menda boljše časi. Uprava cestne železnice se je odločila, da po svojih močeh odpomore hudim mot-njam, ki jih je povzročal tramvaj. Že pred tedni je naročila nove drsalske-odjemalce toka, kojih na-loga bo odvezati tok od žice z manjšimi mot-njami in prekinjenjavi, ki so v najhujši meri po-vzročale ono nesrečno prasketanje in pokanje v sprejemnih aparatih. Tovarna je že odposlala šest takih drsalcov in v kakih dveh, treh tednih bo vod-stvo že napravilo poskus, v koliko bo z njimi od-pomagano našim amaterjem. O popolnem uspehu vodstvo železnice še sedaj ni prepričano, ker vzrok ruhotam niso sami slabi drsanci in premalo napeta žica temveč tudi slabe tračnice. Zico bodo ob tej priliki pač morda napeli, tračnice pa seveda radi ogromnih stroškov zaenkrat ne bodo mogli izme-njati. Upamo, da bo uvedba boljših drsalcov učin-kovala tako povoljno, da bo ublažila bojno razpolo-ženje med tramvajem in amaterji, ki bomo v bo-doke vse svoje bojne sile lahko posvetili mas-ž-nim aparatom. V tolažbo onim amaterjem, ki jih bo menda že v letošnjem letu osrečila nova tram-vajska proga s svojo bližino, povemo, da bodo novi vozovi kakor tudi proga opremljeni tako, da jim v električnem oziru ne bodo delali nikakih težav in dopuščali nemoten sprejem radio valov.

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 15. marca: 12.30 Reproducirana glas-ba. — 13. Časovna napoved, reproducirana glasba. 13.30 Stanje vode in borzna poročila. — 17 Kon-cert Radio-orkestra. — 18.30 Gospodinska ura, gđ. Krekova. — 19. Francoščina, dr. Leben. — 19.30 Uvod v glasbeni svet, dr. Vurnik. — 20. Za črnim zastorom, v spomin Bohuslava govori član nar. gled. g. Gregorin. Nato večer Radio-kvarteta (gg. Jeraj, Bravničar, Ferinik in Eržen). 1. R. Strauß: Po tihih gozdih potih — 2. Musorgski: Solza — 3. Linke: Idila kresne noči — 4. Weber: Uvertura k Oberonu — 5. Bizet: Fantazija iz Car-mena — 6. Boccherini: Menuet — 7. Rahmaninov: Elegija — 8. Ziehrer: Romantični valček. — 22. Poročila in časovna napoved.

Sobota, 16. marca: 12.30 Reproducirana glas-ba. — 13. Časovna napoved, reproducirana glasba. — 13.30 Stanje vode in borzna poročila. — 17. Koncert Radio-orkestra — 18.30 Nemščina, ga-dr. Piskernik. — 19. Dubrovnik in okolica, pa-propagandno predavanje v nemškem, češkem in slo-venskem jeziku. Sestavljen g. rav. Pintar. — 19.30 O veroslovju, vseuč. prof. dr. Ehrlich. — 20. Po-mlad v literaturi in glasbi. 1. Gerbič: Mrtva po-mlad — 2. Adamič: Slanica — 3. Ipavc: Pomladni veter — 4. Adamič: Zapilaj južec — 5. Rožanec: Intermezzo. Pojeta g. R. Petrovič in gđ. Mež. — 6. Güllrich: Pomladni čar, polka — 7. Recitacija gđ. A. Zalarjeve — 8. Medved: Ljubezen in po-mlad ter narodna: Gozdli je že zelen, poje kvor-tet »Ljubljana« — 9. Grieg: Pomlad, izvaja radio orkester — 10. Citraški tercet »Vesme«: Sliš: Kon-certna uvertura in Einslein: Dunaško srce, valček; nato radio orkester — 22. Poročila in časovna na-poved — 22.15 Sprehod po Evropi.

Drugi programi

Petek, 15. marca.

Današnji spored belgrajske postaje. 11.20 Po-ročilo o vodnem stanju. 11.25 Gramofonske plošče. 11.45 Poročilo o vodnem stanju.

Zagreb: 13.15 Plošče. — 17.15 Lahka glasba. 20.35 Koncert klasičnih skladb. — Praga: 11.15 Plošče. — 12.15 Orkester. — 16.25 Komorni kon-cert. — 19.05 Zabavna glasba. — 20. Iz gledališča. 22.20 Lahka glasba. — Stuttgart: 10.30 Plošče. — 12.15 Koncert. — 16. Koncert. — 18.10 Plošče. — 20. Simfoničen koncert filharmon. orkestra. — 22. Plošče. — Bern: 12.50 Plošče (plesna glasba). — 16. Koncert. — 18.15 Plošče. — 20. Sovražnik glasbe. — 20.50 Koncert. — Katowice: 16 Plošče. — 17.55 Po-ljudna glasba. — 20. Simfoničen koncert iz Varšave. Rim: 13. Trio. — 17.30 Petje in glasba. — 20.45 Opera. — 22.30 Plesna glasba. — Berlin: 16.30 Lahka glasba. — 19.30 O muzjih. — 20. Zabavna glasba. — 20.50 Simfoničen koncert. — Dunaj: 11. Kvariet Cerda. — 16. Orkester. — 17.30 Koncert skladb za cello. — 19.30 Prenos iz opere; nato orke-stralni koncert. — Toulouse: 13.45 Koncert. — 21.30 Opera glasba. — 22. Koncert. — Milan: 11.15 Plošče. — 12.30 Kvartet. — 16.30 Jazz glasba. — 17.20 Otroško petje. — 20.30 Simfoničen koncert. — Budapest: 10. Cerkevna glasba. — 11.30 Evangeli-čanska služba božja. — 12.35 Trio. — 17.15 Cigan-ska kape'a. — 19.30 Prenos opere. — 22.30 Gramo-fonske plošče. — Varšava: 12.10 Plošče. — 15.50 Plošče. — 17.55 Koncert mandolinškega orkestra. — 20.15 Simfoničen koncert varšavske filharmonije.

Naznanila

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Začetek ob 20. uri.

Petek, 15. marca: Zaprto.
Sobota, 16. marca: UTOPLJENCA. Red C.
Nedelja, 17. marca ob 15 pop.: DANES BOMO TIČI. Ljud. predstava pri zniž. cenah. Izven.
Ob 20. zvečer: DOBRI VOJAK ŠVEJK. Ljud. predstava pri znižanih cenah. Izven.

OPERA:

Začetek ob pol 20. uri.

Petek, 15. marca: Zaprto.
Sobota, 16. marca: FAUST. Gostovanje g. Ljubiše Iličiča. Izven.
Nedelja, 17. marca: POLJSKA KRI. Gostovanje g. Ljubiše Iličiča. Ljud. predstava pri znižanih cenah. Izven.

Gounod: Faust. V soboto dne 16. t. m. se bo pela v ljubljanski operi ponovno Gounodova ope-ra »Faust« z g. Ljubiše Iličičem kot gostom v glavni in naslovni vlogi. Poleg njega nastopi tudi ga. Zinka Vilfan-Kunčeva v vlogi Margarete. Pred-stava je izven gledališkega abonmaja pri običajnih opernih cenah.

Mariborsko gledališče

Petek, 15. marca ob 20. uri: PRIREDITEV PO-ZARNE BRAMBE.
Sobota, 16. marca ob 20. uri: POLJSKA KRI. B.

PTUJSKO GLEDOALIŠČE

Petek, 15. marca ob 20. uri: BAJADERA. Gostova-nje g. Nerata. Gostovanje Mariborčanov.

Orel

Orlovski odsek Ljubljana - Sv. Jakob vabi na telovadno akademijo, ki bo v nedeljo 17. t. m. ob pol 8 zvečer v telovadnici šole na Grabnu. — Vstopnina: Sedeži 12, 10 in 8 Din, stojišča 3 Din. Med odmore igra salonski orkester.

Središče ob Dravi. Tukajšnja orlovska mla-dina priredi v nedeljo dne 17. t. m. v Društvenem domu svojo VII. telovadno akademijo s peštrim sporedom. — Vstopnice se dobe v predprodaji po 8, 6 in 4 Din pri br. Jankotu Štamberger v Središču. Začetek ob pol 8 zvečer. Vsi prijatelji orlovstva iskreno vabljeni.

Naše dijaštvo

»Danica« Zagreb. V soboto, dne 16. marca 1929 se bo vršil ob 8 zvečer redni semestralni občni zbor v lokalu »Danice«, Palmotičeva ul. 31. Udeležba strogo obvezna!

Darovi

Za gladojuče so poslali g. velikomu županu še: Feliks Stare, lesna industrija, Kolovec, p. Ra-domlje, 200 Din; Jos. Bruss, Dol. Logatec, 300 Din; »Kočevje«, tekst. industr. družba, Kočevje, 30 Din; Matko Vale, St. Jernej, 50 Din; Ivan Bohine st., lesna industrija, Medvode, 100 Din; »Ščirše, tov. klobukov, Škofja Loka, 200 Din; Ivan Rus, lesna industrija, Loški potok, 500 Din; Franc Košak, Gro-suplje, 250 Din; Ant. Stare, posestn., Mengeš, 100 Din; L. C. Tschinkel, parna žaga, Ribnica, 200 Din; Viktor Meden, veletrgovec, Ljubljana, 500 Din; dr. Stefan Rajh, odvnetik, Kočevje, 10 Din; Charles Molin, tovarna lesnih lepenk, Tržič, 400 Din; Go-zdarski urad barona Born, Tržič, 1000 Din; »Arbor«, lesna trg. in industr., Ljubljana, 300 Din; dr. Jurj Adlešič, odvnetik, Ljubljana, 500 Din; Zupanstvo Mošnje 160 Din; Ivan Gregorič, javnatelj podruž-nice Narodne banke, Ljubljana, 200 Din; Občine črnoljskega okraja 600 Din; Oton Detela, Turn, p. Predvor, 200 Din; A. Krajc, Grahovo pri Cer-knici, 100 Din; Ivan Jalen, Rateče, 100 Din; Blaž Jeriček, Rajhenburg, 50 Din; »Intex«, tekst. industr. družba, Kranj, 300 Din; Fr. Stupica, trg. z želez-nino, Ljubljana, 200 Din; Občinska hranilnica na Vrhniki 1000 Din; šolska mladina v Adlešičih 53 Din; Janko Baloh, trgovec v Ljubljani, 250 Din; Dragotin Hribar, tovarna pletenin v Ljubljani, 120 parov dečjih, ženskih in moških nogavic. — Doselej skupno v gotovini 76.799 Din. (Dalje sledi.)

Poizvedovanja

Izgubila se je denarnica, v kateri se je naha-jala manjša vsota denarja in dam. nikel. ura. Po-šten najditelj naj jo odda v naši upravi.

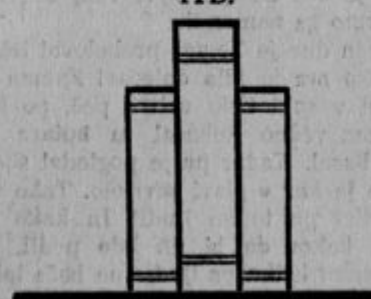
Prireditve in društvene vesti

II. redni občni zbor Pevskega društva »Hum« v Laškem se bo vršil v nedeljo 17. marca 1929 ob pol 5 popoldne v društveni sobi gostilne gosp. Sommer v Laškem. P. u. člani in prijatelji lepe slovenske pesmi se vabijo prav vljudno na mnogoštevilno udeležbo. — Odbor.

Glasbena Matica, podružnica Novo mesto, priredi v ponedeljek 18. t. m. ob 20 v mali dvo-rani Sokolskega doma koncertni večer gojencev z dokaj peštrim sporedom: orkester, mladinsko petje, klavir in gosli.

Koncert slavnega Ševčikovega kvarteta, ki bi se moral vršiti danes v petek dne 15. marca v Filharmonični dvorani, je preložen na ponedeljek dne 18. marca. Ze kupljene vstopnice veljajo za ponedeljek.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNIKA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Dopisi

Jesenice

V društvenem kinu na Jesenicah oziroma na Savi se te dni predvaja največje filmsko delo sveta. Tolikani lepote ni mogoče nikjer več videti in je za Jeseničane jako ugodno, da je ta umovitov mogoče videti doma. V Ljubljano so prihajali od daleč, da so videli »Kralja Kraljev«, Jeseničani pa ga morejo videti doma. — Okoličani pa se blagovoljno poslu-žiti nedeljskih predstav in na praznik sv. Jožeta, ko je na Savi prvi pomladanski in sploh največji sejum. Pred vsako predstavo bo kratko predavanje.

Nesreča. V ponedeljek se je v valjarni pone-srečil dvajsetletni delavec Adolf Jakopič. Zlomil si je roko ter so ga prepeljali v tovarniško bolnišnico. Naslednji dan pa v ljubljansko bolnišnico. Doma je z Dobrave pri Jesenicah.

Podružnica slovenskega planinskega društva na Jesenicah bo imela svoj redni letni občni zbor dne 24. marca ob 2 popo dne v gostilni pri Mesarju na Jesenicah. Na dnevnem redu je izven običajnih poročil funkcionarjev tudi sklepanje o zgradbi pla-ninske kočje na Rožci v Karavankah. Z ozirom na jo važno točko dnevnega reda, pozivljamo vse član-ivo, da se zborovanja polnoštevilno udeleži.

Metlika

Oblastna trtnica v Draščih prav lepo napre-duje. Sicer je malo mraz oviral delo, pa vendar se ne preveč, tako da je šlo vedno lepo naprej. Te dni so se dala na dražbo še razna dela. Zriganega je že večina sveta. Delo je bilo težavno, ker mestoma so de avce ovirale ogromne skale. Toda neustrašeni domačini, vajeni rigolanja, se niso strašili dela ne skal, ne streljanja, ne mraza, samo da je delo na-predovalo.

Vinarska in kletarska zadruga, ki se je ustano-vila in vložila tudi že prošnjo za registriranje na trgovsko sodišče, išče sedaj prostorov za prvo pro-izvorično klet. Uspeh je zagotovljen, ker je zima-nje zadosti veliko in se je že več vinogradnikov vpisalo v zadrugo ob priliki obnega zbra Vinarske-ga društva v nedeljo. Vinogradniki, ako je vaša že-lja in potreba po vinskem izvozu in dobrem enotno

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službodobne

Mesarskega vajenca
poštenih staršev sprejem takoj. — Naslov v upravi pod št. 2493.

Sprejme se učenec
za slikarsko in plesarsko obrt pri Ivanu Steferlu, Konjice. Hrana in stanovanje v hiši.

Služba cerkvenika
se razpisuje do 31. marca 1929 v Novi Oselici. Prosilci se naj pismeno ali ustmeno oglašijo pri župnem uradu v Novi Oselici, pošta Gorenja vas nad Škofjo Loko.

Službe iščejo

Organist in cerkvenik
ali tudi kot občinski tajnik, išče službo. Ponudbe na upravo lista pod »Celiljanec« št. 2262.

Pouk

Šoferska šola
oblastv. koncesionirana - L. Gaberšček, bivši komisar za šoferske izpite, Bleiweisova c. 52. Praktični in teoretični pouk na podlagi najmodernejših pripomočkov. Tečaji permanentni.

Instruktor
se išče za 4. meščansko. Trobernjak, šolski sluga, Maribor, Miklošičeva 1.

Kupimo

Kože
divjačine kupuje L. ROT, krznar — Mestni trg — Ljubljana.

Prodamo

Prodajam
večjo količino sodarskega orodja, nekaj kubičnih metrov sodarskega hrastovega lesa in 300 železnih obrobov. Vse je v dobrem stanju. Cena se izve pri lastniku. Josip Pirc, Leskovec pri Krškem.

Fotografski aparat
kvadratičen, 10 x 15, firma »Leica«, skoraj nov, malo rabljen — ugodno prodam. Naslov v oglašnem oddelku »Slovenca« pod št. 2492.

Medu
okoli 60 kg, mešanega, cvetličnega in jelkovega, prodam po isti ceni kot je sladkor. Zamenjam ga tudi za sladkor. Ludovik Peterlin, posestnik, Dolšake 2, p. Rob na Dolenj.

Več tisoč kg slame
prodam. Avšič, Kleče — Ježica.

Puhasto perje
kg 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler traja zaloga. L. Brozović, kemička čistilna perja, Zagreb, Ilica 82.

Branjevc, pozor!

Lepa jabolka, največ mašancerjev, prodam 1500 kilogramov po ugodni ceni. Josip Dorn, Slov. Bistrica.

Stanovanja

Opremljena soba
s hrano, se odda. — Kje, pove uprava v Mariboru.

Solnčno sobo

veliko, elegantno opremljeno, v sredini mesta, oddam dvema solidnima osebam s 1. aprilom. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2497.

Poizvedbe

Mlad pes volčjak
(psica), ki sliši na ime »Flux«, se je zatekla. — Najditelj naj jo odda proti nagradi v trgovini Vehovec, Florijanska 5.

Posestva

Hiša
ob glavni cesti, blizu trga, pripravna za vsakega obrtnika ali vpokojenca, 3 sobe, predstoba, kuhinja, shramba in delavnica, vodovod, vse v najboljšem stanju, in **HIŠA** z gozdom, njivo in vrtom, v prijetni vasi blizu trga, pripravna za vpokojenca, 2 sobi, kuhinja in predstoba in shrambe, se zaradi preselitve prodaja. — Več pri Karelju Cizelj, Vransko pri Celju.

Zasluzek

Dober zaslužek

do 100 Din dnevno, nudimo osebam, katere bi prodajale naše gospodarske predmete, lahka prodaja. — Navodila, kakor vzorec proti 10 Din v znamkah. Vprašati na Rozman, Maribor, poštni predal 2.

Denar leži na cesti!

Najdejo ga samo zanesljive osebe. Pišite za pojasnila: »Slavija«, list za lepšo bodočnost naših ljudi doma in na tujem, Ljubljana, Poljanski nasip št. 10/S.

Razno

Klavirji

pianini in harmoniji, najboljših inozemskih svetovnih tvrdk vedno v zalogi! Znižane cene! Oddaja se tudi na obrok! Vsa popravila in uglaševanja strokovno in po zmernih cenah. M. Ropas — Celje.

Tvrdka A. VOLK

Ljubljana, Resljeva cesta 24
nudi najceneje vse vrste ošeničeno moko in druge mlevske izdelke.

Zahtevajte cenik

Poravnajte naročnino!

Nemško - slovenski slovar

Uredila
dr. Fr. Bradač in dr. Janko Šlebinger
Subskripcijska cena Din 96— za vez. izvod
Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Vsakovratno

zlato kupuje

po najvišjih cenah.
ČERNE, juvelir, Ljubljana.
Wolfova ulica št. 3.

Ajdova

moka 5 Din
garantirano pristna, od 25 kg naprej. Pošilja Pavel Sedej, umetni mlin, Javornik, Gorenjsko.

Tovarniško skladišče srajc.
ovratnikov in spodnjih hlač
slovite svetovne tovarne
N. JOSS I. LÖWENSTEIN
iz Prage, znamke

Kosti Nikolić drug

BEograd
v lastni novi hiši, Knez Mihajlova 12. — Prodaja samo trgovcem na debelo

Kosti Nikolić drug
BEograd
v lastni novi hiši, Knez Mihajlova 12. — Prodaja samo trgovcem na debelo

Beli zobje

olepsajo vsak obraz. Često že zadostuje samo enkratno čiščenje z prijetno osvežujočo Chlorodont-pasto, da se doseže lep sijaj slonovine tudi na stranicah zob, ako se uporablja posebno izdelano ščetkico za zobe. Ostanke jedi, ki ostajajo med zobmi ter povzročajo radi gnilobe neprijeten duh ust, odstranjujejo se najtemeljiteje z Chlorodont-ščetko. Poskusite najprej z malo tubo Chlorodont-paste, ki stane Din. 8.—. Chlorodont ščetka za otroke, za dame (mekke ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne nalepiti) dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvorcnice Zlatorog, Oddelek Chlorodont, Maribor 8

Cenj. čitateljem se priporoča naslednje tvrdke:

BLAZ JANCAR soboslikarstvo in pleskar LJUBLJANA, Breg 6 Elektroinštalacije za tuč in pogon, prodaja in prevažanje elektromotorjev, mehanična delavnica, Elektropodjetje, Ljubljana VI. Jernejeva c. 3, telef. 825.	K. Pečenko trgovina vseh vrst sušja in čevljarstva po vsej Sloveniji Ljubljana, Sv. Petra c. 32	Ivan Pakiž trgovina z juvelirji, urami, zlatino in srebrnino Ljubljana - Pred Škofijo 15.
PRISTOL & BRICELJ črkošlikarja, Ljubljana Resljeva c. 4 - Sv. Petra c. 35 Telef. 2908 Ustan. 190	Prodajalna K.T.D. (H. Ničman) Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2.	

MEDNARODNI

VELESEJM V PRAGI

17.-24. MARCA 1929

SHAJALIŠČE TRGOVCEV IN INDUSTRIJALCEV CELEGA SVETA - IZL. ZBA CELOKUPNE CEHOSLOVASKE INDUSTRIJE KI UZIVA SVETOVEN SLOVES-UGODNA PRILIKA ZA NEPOSREDEN NAKUP KAR POCENI BLAGO

VELESEJMSKA PALACA — ODPRTA CELO LETO

UGODNOSTI ZA POTOVANJE:

POPUSTI NA ŽELEZNICAH ZA OSEBNE IN BRZOVLAKE JUGOSLAVIJA 25%, CEHOSLOVAŠKA 33%, AVSTRIJA 25%, OGRSKA 25%.

VIZUM NI POTREBEN - ZADOŠTUJE POTNI LIST

POJASNILA IN LEGITIMACIJE DAJE:

CEHOSLOVASKI KONZULAT, LJUBLJANA, BLEIWEISOVA CESTA

ALOMA COMPANY, LJUBLJANA, ALEKSANDROVA 2

„PUTNIK“, LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA ST. 1

DARKO

Pogreb bo v petek, dne 15. marca t. l. ob pol treh popoldne iz mrtvašnice splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 13. marca 1929.

Matjašič

Miroslav in Antonija

Mestni pogrebni zavod.

Insertirajte v „Slovenca“!

Izmed sodobnih književnih izdaj so

dr. Ivan Pregljevi izbrani spisi

priznana tako po vsebini kakor po opremljenosti na prvem mestu.

Vsak zvezek stane broširan Din 45— elegantno vezan Din 60—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Kuharico

veščo kuhanja v večjih količinah, vajeno vseh kuhinjskih opravil, staro 30 do 40 let, sprejme v stalno službovanje Kmetijske šola na Grmu. Plača po zmoglosti od 300 do 500 Din mesečno. Oglašiti se pismeno ali osebno pri ravnateljstvu Kmetijske šole na Grmu, p. Novo mesto.

Prvi magaciner

s temeljitim blagovnim znanjem, oženjen, se sprejme. Prosto stanovanje in del vrta. — Ponudbe z referencami na: ED. SUPPANZ, PRISTAVA.

Organist

Razpisuje se služba organista in mežnarja na Uncu. Nastop o sv. Juriju. Prošnje je vložiti na župni urad Unec, p. Rakek.

Tovarniško skladišče

PRAVIH FRANCOSKIH

CEPIC »BERETS« teg-t, belih in v raznih barvah se nahaja pri:

KOSTI NIKOLIĆ I drug,

Beograd, Knez Mihajlova 12.

PRODAJA NA VELIKO!

Adam Milkovič:

Dva črna oglja . . .

Tisti dan po nedelji, je potegnil oče Boštjan na dvorišče novi koleselj, nato pa še prama. Mati je položila na voz dve culi krhljev in težko kračo, potlej pa oblekla malega Tomaža, ki je bil štiridlet namenjen, v novo, čisto novo obleko.

»Srečen bodi,« ga je še prekrizala s tresočo roko, potem pa — oče je potegnil vajeti — skrla obraz v predpasnik in utihnila.

V mestu sta z očetom poiskala hišo, tisto hišo, kjer bo Tomaž odslej jedel in spal, in sta jo kar hitro mahnila po stopnicah. Tomaž je nekaj časa štel, potem pa le še pihal, pihal kakor meh.

Gospodinja, suha v dve gubi nalomljena ženska, je lepega dečka kar precej pogladila. »Nu,« je zategnila, »kam pa ti kaniš; ali misliš za dohtarja?«

»Nak,« je oče Boštjan uprl vanj oči, »za duhovnika smo ga namenili.«

Od tistega dne je Tomaž preboleval težke ure. Oh, kako mu je bilo dolgčas! Zaman je iskal z očmi v sobi tisto veliko peč, po kakršni je doma vedno kobacal in butare za peko vanjo basal. Kadar pa je pogledal skozi okno, se mu je kar v glavi zavrtelo. Tako visoko! Na ulici pa toliko ljudi! In kako se vsem mudi, kakor da bi jih kdo podil. O, tam na Zelenem hribu pa ljudje ne beže tako hitro; počasi, počasi jo mahajo, saj tudi nobenemu sile ni, da bi tekal po kolovozu.

Človek se vsemu privadi, in tudi Tomaž se je uživel v novo življenje. Gospodinja ga je vzgajala, kakor vzgaja vrtnar mladce drevesce, ako hoče, da bo rodilo zaželjeni sad. In res, Tomaž je bil kmalu med prvimi v šoli. O počitnicah pa je hodil domov in vedno kaj novega, učenega povedal. Takole ob nedeljah

so se krog njega zbirali stari vaški prijatelji in čakali z odprtimi očmi, kaj jim bo njihov Tomaž zopet novega povedal o svetu. Pa jim je Tomaž pravil o velikih hišah, o gosposkih ljudeh, pravil o takih ljudeh, ki morajo ves dan stati sredi cest in se jim — policaji — pravi, in pa — nekoč je bil šel z gospodinjo v kino — povedal je strmečim očem neverjetno novico, da hodijo tam ljudje po veliki beli rjuhi in se še z ladjami vozijo po njej. Otroci so žejni požirali te čudne stvari in prosili vedno znova: Še, še kaj nam povej, Tomaž!

Večji in večji je prihajal Tomaž v domačo vas, a vedno, kadar je odhajal, čutil sredi čela križ, ki mu ga je začrtala mati s tresočo roko ob slovesu. Zmeraj je gledala še dolgo za njim, gledala še potem, ko je že odšel za cvetočim grmom, in tiho prosila zanj Boga, da bi bil zdrav in srečen.

Osma šola — Tomaž, gospod. Knjige je že skrival v žep, saj ni, da bi morali vsi vedeti, da on, Tomaž, doma z Zelenega hriba, še klopi s hlačami briše — pa tak gospod!

Takole ob lepih večerih je hodil na sprehod, mislil na dom, na starše in šolo. Pa se je zgodilo neko popoldne, Tomaž je ravno premleval na klopi Homerja, ko priteče k njemu mlad fantek in mu pomoli bel listič pod nos.

Tomaž je čital in zardel. — Leonora? — Kdo je to? — Da naj pridem zvečer —? Tako je mrmral, se plaho ozrl, potem pa prislusnil utripanju srca. Nekdo mu je vrgel kamen vanj, vzvalovilo je in se ni dalo umiriti, dokler ni padla odločitev: grem. Res, šel je. Zvečer je šel in je zagledal pred seboj dvojne črne dekliskih oči. Nepoznana bolečina mu je legla v srce in se vanj zajedla, kakor da je bila že dolgo iskala pokoja, pa ga je našla sedaj, prav sedaj, v tem mladem neoskrunjenem srcu.

Tisti večer je Tomaž dolgo ždel v svoji sobici in kamorkoli je pogledal, od povsodi so mu gledale naproti tiste lepe črne oči. Listal je po knjigah, listal po zvezkih, gledal skozi okno v temno noč — zaman. Dvoje oči je gledalo vanj in ga ni izpustilo iz objema. Spomnil se je doma in zagledal ga je. Bil je upleten v venec cvetja, a sredi cvetja, sredi cvetja je zrl vanj dvojne črne oči. V duhu je zaklical mater, in prišla je. Videl je njeno srce, glej, bilo je ranjeno, a sredi rane sta žarela dva črna oglja — Leonorine oči.

Od tistega večera je videl še večkrat. Govorila sta o Hollywoodu, o športu in glasbi, o umetnosti in literaturi. O vsem sta govorila, le o ljubezni nikdar. Pa vendar je čutil Tomaž nekaj v srcu, a povedal ni nikoli. Tudi ni povedal kam pelje njegova pot. Ni ji izdal, da pelje njegova pot k Višjemu v samoto.

O kresu je spet prišel domov. Materine roke so se iztegnile po njem in ga poljubile z rahlim dotikom. Otožen in zamišljen je hodil Tomaž po domačem vrtu. Jablane in hruške so se mu klanjale, ptice so mu žgo-lele, njemu pa so uhajale oči nekam daleč, daleč v megleno daljo.

Tisto popoldne po sv. Petru in Pavlu, je Tomaž zopet stal na griču. Že je pripekalo solnce, ko zagleda pod gričem dolgonoge pismošoč Urha, ki mu je že od daleč voščil: »Dobro dan, gospod Tomaž.« Prav tedaj pa je stopila na prag mati. Urh se je Tomažu še enkrat odkril, potem pa segel v torbico. Leonora! je šepnilo Tomažu iz srca in res je bilo tako. Tomaž je čital, potem pa pogledal motno pred se.

»Tomaž,« je zaječala mati, »otrok moj, kaj je vendar s teboj?«

»Mati,« samo to besedo je iztrgal iz srca, potem pa ji dal belo pismo v tresočo roko. »Sin moj,« je vztrepetala mati, ko je od-

maknila oči od drobnih vrstic, »sin moj, pa ne da bi —?«

Tomaž je stal kakor kip bolečine, gledal v materino srce in zdelo se mu je da žarita v veliki rani dva črna, črna oglja.

»Otrok moj,« ga je objela mati, »pa ne da bi zašel s poti? Tomaž! Tomaž!« Zagrebala se je s prsti v telo, ki ga je v bolečini rodila, in Tomaž se je tisti čas izpovedal...

Potem mu je bilo lažje pri srcu.

»Tomaž,« je zaprosila mati, »saj me ne boš zatajil, kajne da me ne boš, Tomaž? Tomaž? Glej, te moje oči so prosile zate, ko si ležal na smrt bolan; prosile so Boga in te obljubile Njemu, da Mu boš služil, sem prisegla, ako te reši. Tomaž, Tomaž, poglej te oči, oči tvoje matere poglej in jaz vem, ne boš jih zatajil...«

Tisti večer je Tomaž dolgo stal na griču in gledal v nastajajočo noč. V dolini je zapel zvon s tihim klenkom, Ave Mariji je zapel, in tedaj se je Tomažu odprlo srce in je zaprosilo:

»Bog, Ti veš, kolik je boj v meni. Daj, ugasi ga, Tvoj bom in večno Ti bom služil.«

Potem je Tomaž še dolgo čakal z odprtim srcem v vrtu. Pa glej, kakor da so zvezde s svojimi hladnimi žarki posegle vanj in hladile in hladile pekočo rano. Za hribom je vrvela velika, svetla roža, kakor vrtnica je bila rdeča, in nasmejala se je speči grudi. V hišici je zalajal pes na njo, in hud je bil.

Tomažu se je srce zaprl. Stekel je k materi, ki je ihtela za pečjo, in vesel zaklical: »Mati zmagal sem, rešen sem.«

Naslednji dan ji je pisal.

»Leonora, pozabivala! Moja pot pelje k Višjemu v samoto...«

Potem je ni videl nikoli več. Dva črna oglja sta dozorela in ugasnila... On pa je šel, kamor ga je klical nek drug, bolj globoko skriti, a močnejši, trši, a svetlejši glas.